

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Bakalářská práce

**VYBRANÁ TVORBA PETRA STANČÍKA
VE VOLNOČASOVÉ VÝCHOVĚ KE ČTENÁŘSTVÍ**

Autor práce: Zuzana Baxová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Helena Zbudilová, Ph.D.

Studijní program: Pedagogika volného času (KS)

2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum: 10. 4. 2023

.....

Zuzana Baxová

Poděkování

„Děkuji vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Heleně Zbudilové, Ph.D. za její cenné rady, věcné připomínky, vstřícnost a trpělivé metodické vedení práce.“

OBSAH

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST	6
1 Životopis Petra Stančíka	6
2 Tvorba Petra Stančíka	7
3 Dětská literární tvorba	9
3.1 Mrkev ho vcucla pod zem (2013).....	10
3.2 Jezevec Chrujda (2014–2020)	10
3.3 O Díře z Trychtýře (2016).....	13
3.4 Napůlkočkanapůlpes (2017).....	13
3.5 H ₂ O (2017–2021).....	14
3.6 Dům myšek ABC (2018).....	17
3.7 Fíla, Žofie a Smaragdová deska (2018).....	17
3.8 Ohou? Kolik má kdo nohou? (2019)	18
3.9 Faustův dům a díra do stropu (2021).....	18
3.10 Pohádky pro zlobivé bagry (2022).....	19
4 Získaná ocenění	20
5 Literární forma, žánr	21
6 Vývojová specifika vybrané cílové skupiny dětí	22
7 Vybrané metody pro práci s textem	23
7.1 Čtení s předvídáním.....	23
7.2 Metoda ANO/NE.....	23
7.3 Klíčová slova	24
7.4 Řízené čtení	24
7.5 Pětílístek	24
PRAKTICKÁ ČÁST	27
8 Projekt dle literární předlohy Petra Stančíka	27
8.1 Charakteristika zařízení a cílové skupiny	27
8.2 Popis a realizace projektu	27
ZÁVĚR	37
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	39
SEZNAM PŘÍLOH	44
PŘÍLOHY	45
ABSTRAKT	60
ABSTRACT	61

ÚVOD

Knihy jsou důležitou součástí života každého člověka. Provází nás od dětství a jsou podstatné pro rozvíjení čtenářské gramotnosti. Potřebujeme je k tomu, abychom se naučili číst s porozuměním a dosažené informace uměli dál využít. Čerpáme z nich ponaučení, nové vědomosti, slouží nám k odpočinku. Žijeme v době moderní techniky, obklopeni interaktivními zdroji. V takovém prostředí je velmi snadné vyměnit knihu za jiný zdroj zábavy. Tím se ale ochudíme o spoustu krásného, co jinde než v knížce nenajdeme. O svět fantazie a představivosti, kdy se během četby můžeme stát spolutvůrci příběhu. O chvíle, ve kterých se přeneseme do neznámého prostředí a zažijeme mnohá dobrodružství. Na taková místa se můžeme podívat díky příběhům spisovatele Petra Stančíka.

Tento básník, prozaik, dramatik, esejista a milovník historie vnáší do svých děl velkou dávku fantazie, vtipu a originality. Tvorba Petra Stančíka je obsáhlá, zahrnuje prózu a poezii pro dospělé i pro děti. Dokáže vtáhnout do děje způsobem, že boří hranice mezi fikcí a realitou. Jeho knihy se čtou doslova jedním dechem. Možná proto je velmi oblíbeným autorem současné doby napříč všemi generacemi.

S tvorbou Petra Stančíka jsem se setkala během svého působení na základní škole, kdy se mi do rukou dostaly knihy s příběhy o jezevci Chrujdovi. Zařadila jsem tyto pohádky do pravidelného čtení ve školní družině a děti si napínavé a zábavné příhody jezevce velmi oblíbily. Naši školní sbírku jsme následně rozšířili i o další Stančíkovy tituly.

Moje bakalářská práce má název *Vybraná tvorba Petra Stančíka ve volnočasové výchově ke čtenářství*. Cílem práce je představit autora a jeho dílo, popsat především tvorbu pro děti a využití vybraných děl ve volnočasové výchově ke čtenářství. Bude vypracována sada metodických a pracovních listů, ověřena v praxi a zhodnocena. Proběhne také hodnocení celkového průběhu realizace.

Práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části představím životopis a tvorbu Petra Stančíka. Následně se budu podrobněji věnovat knihám pro děti a shrnu díla pro dospělé. Vyjmenuji získaná ocenění a přiblížím literární formu a preferovaný žánr autora. V závěru teoretické části uvedu vývojová specifika vybrané cílové skupiny dětí a zvolené metody práce s textem, které dále využiji v praktické části práce.

Praktická část bude zaměřena na vypracování literárního projektu pro podporu rozvíjení čtenářské gramotnosti dětí středního školního věku. Vytvořím sadu metodických a pracovních listů a ověřím je v prostředí volnočasového čtenářského kroužku s dětmi ve věku 8–11 let. Součástí praktické části bude popis přípravy projektu, poskytnutí metodických materiálů, realizace i následná reflexe projektu. V závěru uvedu autorské pracovní listy. Výchozím zdrojem budou knihy *Jezevec Chrujda točí film*, *Napůlkočkanapůlpes*, *Fila*, *Žofie a Smaragdová deska* a *H2O a tajná vodní mise*.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Životopis Petra Stančíka

Petr Stančík je básník, prozaik, dramatik a esejista, milovník historie a současný autor knih pro děti a mládež.

Narodil se 9. června 1968 v Rychnově nad Kněžnou, oba jeho rodiče jsou učitelé. Po své prababičce Žofii je potomkem Leoše Janáčka. Jak sám říká, má absolutní hudební sluch a nebýt náhody, mohl se stát hudebním skladatelem.¹

V mládí se věnoval sportovní střelbě z pistole. Vždy miloval přírodu a rád chodil na pěší výlety po horách. Zajímal se o historii a navštěvoval památky. Tato záliba mu zůstala dodnes, v současnosti je velkým znalcem pozdního středověku, převážně gotiky.

Čtenářskou vášeň zdědil po rodičích, číst se naučil již v pěti letech. Měl rád pohádky a mýty, hlavně s draky a čaroději. Inspirací mu byli oblíbení autoři Jules Verne, Franz Kafka a Karel Čapek.²

Na základní škole se stal vydavatelem třídního časopisu. Studoval na gymnáziu v Hradci Králové se zaměřením matematika, fyzika. Maturoval v roce 1985. Po gymnáziu šel studovat na Pedagogickou fakultu rovněž v Hradci Králové. Obor čeština a výtvarná výchova však nedokončil. Následující necelé dva roky se živil manuální prací v pivovare, koželužně a ve sběrných surovinách. Tato zaměstnání mu poskytla mnoho zážitků a zkušeností, které pak dokázal zúročit ve svých dílech.

V letech 1989–1991 se rozhodl vrátit ke studiu, byl přijat na DAMU v Praze, kde se věnoval režii. Ani tuto školu však nedokončil. V letech 1992–1995 působil jako televizní režisér, poté odešel pracovat do reklamní agentury. V této profesi nasbíral několik cen za nejkreativnější českou reklamu a načerpal mnoho inspirace pro svoji pozdější literární tvorbu.³ Od roku 2016 je spisovatelem na volné noze.

První veřejně otištěný text autora byla esej *Smrt živá*, která vyšla roku 1990 v časopisu *Iniciály*. V roce 1992 byla vydána baladická báseň *Obojí pramen* pod pseudonymem Odillo Stradický – Stanczyk ze Strdic.⁴ Po úspěchu této knihy se Petr Stančík rozhodl v psaní pokračovat.

Do současné doby napsal mnoho úspěšných próza poezie, vydal oblíbené dětské knížky *H2O* a *Jezevec Chrujda*. Spolupracuje s Českým rozhlasem i Českou televizí. V současné době žije s rodinou v Praze.

¹ STANČÍK, P.: S Mlýnem na mumie jsem do vesmíru vmísil více radosti a rozkoše, což dělám nejraději na světě. *Vltava* [online]. 2020-04-20 [cit. 2022-10-25]. Dostupné na: <https://vltava.rozhlas.cz/petr-stancik-s-mlynem-na-mumie-jsem-do-vesmiru-vmisil-vice-radosti-a-rozkose-coz-8186751>.

² AHA!online. *článek pro ženy*. [Online] 7. leden 2023 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.ahaonline.cz/clanek/aha-pro-zeny-vase-pribehy/200142/spisovatel-petr-stancik-54-vsechno-zmenila-cukrovka.html?utm_source=ahaonline.cz&utm_medium=copy.

³ STANČÍK, P.: S Mlýnem na mumie jsem do vesmíru vmísil více radosti a rozkoše, což dělám nejraději na světě. *Vltava* [online]. 2020-04-20 [cit. 2022-10-25]. Dostupné na: <https://vltava.rozhlas.cz/petr-stancik-s-mlynem-na-mumie-jsem-do-vesmiru-vmisil-vice-radosti-a-rozkose-coz-8186751>.

⁴ Portál české literatury. *Petr Odillo STRADICKÝ*. [Online] [Citace: 5. 2 2023.] Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20100504193640/http://www.czechlit.cz/autori/stancik-petr/>.

Petr Stančík jako Odillo Stradický ze Strdic

Pod pseudonymem Odillo Stradický – Stanczyk ze Strdic publikoval Petr Stančík až do konce roku 2006. Podnětem pro toto alter ego bylo jeho zaujetí dekadentními básníky v období normalizace, především Jiřím Karáskem ze Lvovic.⁵

První knihou, publikovanou pod tímto pseudonymem, byla baladická báseň *Obojí pramen* (1993).⁶ Dalšími díly z pera Odilla Stradického jsou *Admirál čaje* (1996),⁷ *Zlomená nadkova* (1997)⁸ a *Fosfen* (2001).⁹

2 Tvorba Petra Stančíka

Stančíkova tvorba je rozsáhlá, různorodá, plná fantazie a tajemna. Věnuje se psaní knih pro dospělé i dětské čtenáře, ale také rozhlasové a televizní tvorbě.

Je aktivním spisovatelem, vydává i několik knih ročně. Věnuje se psaní prózy, ale napsal i několik básnických sbírek. V jeho knihách se odráží smysl pro satiru a humor, obzvláště černý. Velké množství neologismů, archaismů a symbolů se stává typickými prvky jeho děl.

Některé z jeho knih jsou přeloženy do několika světových jazyků. Román pro dospělé čtenáře *Mlín na mumie* byl přeložen do španělštiny,¹⁰ polštiny¹¹ a maďarštiny.¹² Prozaická novela *Pérák* byla přeložena do němčiny.¹³ Detektivní román *Nulorožec* byl přeložen do polštiny.¹⁴

Z dětských knih se překladu do maďarštiny dočkala díla *Jezevec Chrujda staví nejdřív urychlovač a pak zase pomalíč*¹⁵ a *Jezevec Chrujda točí film*.¹⁶ Do chorvatštiny bylo přeloženo dílo s názvem *Mrkev ho vcucla pod zem*.¹⁷ Kniha *H2O a tajná vodní mise* se dočkala svého překladu celkem třikrát: do španělštiny, slovinštiny a chorvatštiny.¹⁸

⁵ STANČÍK, P.: S Mlýnem na mumie jsem do vesmíru vmísil více radosti a rozkoše, což dělám nejraději na světě. *Vltava* [online]. 2020-04-20 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/petr-stancik-s-mlynem-na-mumie-jsem-do-vesmiru-vmisil-vice-radosti-a-rozkose-coz-8186751>.

⁶ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Obojí pramen*. Olomouc: Přátelé duchovních nauk, 1993.

⁷ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Admirál čaje*. Praha: Český spisovatel, 1996.

⁸ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Zlomená nadkova*. Brno: Petrov, 1997.

⁹ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Fosfen*. Brno: Petrov, 2001.

¹⁰ STANČÍK, P. *El molino de momias: el descubrimiento revolucionario del comisario Durman*. Barcelona: Tropo Editores, 2016.

¹¹ STANČÍK, P. *Mlín do mumii: czyli przewrotne odkrycie komisarza Durmana*. Wołów: Stara Szkoła, [2016].

¹² STANČÍK, P. *Múmiamalom*. Přeložil Gábor HANZELIK. Budapest: Metropolis Media, 2016.

¹³ STANČÍK, P. *Pérák: der Superheld aus Prag*. Přeložil Maria SILENY. Biel/Bienne: Edition clandestin, [2019].

¹⁴ STANČÍK, Petr. *Bezrožec*. Přeložil Elżbieta ZIMNA. Warszawa: Dowody na Istnienie, 2020.

¹⁵ STANČÍK, P. *Furda Borz elöbb részecskegyorsító, majd részecskeklassító épít*. Első kiadás. Ilustroval Lucie DVOŘÁKOVÁ, přeložil Gábor HANZELIK. Budapest: Csirimojó, 2018.

¹⁶ STANČÍK, P. *Furda borz filmet forgat*. Kiadó 5. kiadványaként. Ilustroval Lucie DVOŘÁKOVÁ, přeložil Gábor HANZELIK. Budapest: Csirimojó, 2019.

¹⁷ STANČÍK, P. *Ctiborove pustolovine u podzemlju*. Přeložil Sanja MILIČEVIĆ ARMADA, ilustroval Jiří STACH. Zagreb: Krug knjiga, 2019.

¹⁸ Viz citace na str. 15.

Za zmínku stojí rozhlasová a televizní tvorba Petra Stančíka. Jeho spolupráce s Českým rozhlasem trvá již dlouhá léta a začínala adaptacemi Stančíkových knih a povídek. Jeho díla byla zpracována jinými autory, nebo autor přispěl s několika vlastními rozhlasovými inscenacemi.

Jako první byla v roce 1997 uvedena *Matná Kovářka*, podle stejnojmenné povídky z knihy *Admirál čaje*. Za zmínku stojí také rozhlasové zpracování novely *Pérák*, které uvedl Český rozhlas v roce 2008 jako čtení na pokračování, doplněné zpěvy a hudbou Přemysla Ruta.

Pro děti byl v roce 2012 uveden působivý rozhlasový večerníček s názvem *Ctiborova dobrodružství v podzemní zemi*, zpracovaný podle knihy *Mrkev ho vcucla pod zem* a namluvený Vladimírem Čechem. Rozhlasového zpracování se v roce 2019 dočkala i kniha *H2O a tajná vodní mise*, čtená Tatjanou Medveckou.

V roce 2018 se zapojil do multimediálního projektu *Karel IV.*¹⁹ ve vysílání Českého rozhlasu. Jednalo se o sepsání *audiotaháků* o zajímavostech ze života Karla IV. Všech 24 krátkých dílů namluvil Vojtěch Dyk.

Ve spolupráci s Českou televizí byl v roce 2022 uveden večerníček *Jezevec Chrujda*,²⁰ natočený podle předlohy stejnojmenných knih Petra Stančíka. Všech sedm dílů vtípně namluvil Jiří Lábus.

V neposlední řadě je třeba zmínit audioknihy, které vycházejí od roku 2015 a mnohé získaly ocenění.

Tvorba pro dospělé

Ve své tvorbě pro dospělé se Stančík věnuje próze, poezii, dramatu i historii. Mezi prózu se řadí kniha *Pérák* (2008),²¹ kterou Petr Stančík napsal jako první dílo pod svým skutečným jménem. Tato novela se zabývá zpracováním známé pražské legendy Péráka, do které se promítla část Stančíkovy rodinné historie. Text je stejně tak napínavý jako překvapující a každá z krátkých kapitol je zakončena nečekanou pointou. Svým zpracováním je dílo řazeno do literárního komiksu.

Román *Mlín na mumie. Převratné odhalení komisaře Durmana* (2013, reedice 2014)²² je považován za Stančíkovu nejúspěšnější knihu počtem prodaných výtisků. Dočkala se ocenění²³ stejně jako román *Andělí vejce* (2016).

Próza *Nulorožec* (2018)²⁴ byla nominována na cenu Magnesia Litera a děj této novely se točí okolo tajného deníku J.W. Goetha. Text má detektivní základ a Stančík zde zakomponoval svoji báseň Praláska, kterou vydává za Goethovu.²⁵

¹⁹ AUDIOTAHÁKY Karel IV. *mujRozhlas*. [Online] 6. srpen 2018. [Citace: 23. 2 2023.] Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/audiotahaky-karel-iv-7582909>.

²⁰ ČESKÁ TELEVIZE. *iVysílání*. [Online] [Citace: 23. 2 2023.] Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12471770432-jezevec-chrujda/>.

²¹ STANČÍK, P. *Pérák*. V Brně : Druhé město, 2008.

²² STANČÍK, P. *Mlín na mumie: převratné odhalení komisaře Durmana*. V Brně: Druhé město, 2013. STANČÍK, Petr. *Mlín na mumie: převratné odhalení komisaře Durmana*. Vyd. 2., brož. V Brně: Druhé město, 2014.

²³ Magnesia Litera: *Magnesia Litera - kniha roku* [online]. Praha, 2015 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/rocnik/2015/>.

²⁴ STANČÍK, P. *Nulorožec*. Brno: Druhé město, 2018.

Hlavní postava románu *Pravomil aneb Ohlušující promlčení* (2021)²⁶ prožívá události 20. století, přičemž inspirací k tomuto dílu se stal skutečný příběh válečného hrdiny.

Poezie není u Petra Stančíka tolik rozsáhlá, přesto napsal ještě pod svým pseudonymem díla *První kost božího těla* (1997)²⁷, *Zpěv motýlů* (1999),²⁸ *Černý revolver týdne* (2004)²⁹ a *Virgonaut* (2010).³⁰

Již zmíněná práce v pivovaru ho inspirovala k napsání prózy *Praha ožralá* (2021).³¹ Tato kniha vznikla ve spolupráci s Radímem Kopáčem a provází dospělé čtenáře po stopách zaniklých i stále existujících pražských hospod, které jsou dle autorů kulturně zajímavé.³²

3 Dětská literární tvorba

Stančík původně nepředpokládal, že se někdy bude věnovat tvorbě pro děti.³³ Nakonec tvoří podstatnou část jeho díla právě knihy určené dětem, a to různých věkových kategorií.

Jeho básně i pohádkové a dobrodružné příběhy jsou specifické typickým jazykem a použitím velké dávky fantazie. Mezi jazykové prostředky jeho tvorby patří vymyšlená slova, odborné výrazy a speciální výrazy jako zdobněliny, citově zbarvená slova a hovorové výrazy.

Texty pro nejmenší děti jsou většinou krátké, ale zároveň vtipné a dobře čtivé; díla bohatě ilustrovaná. Zde se Stančíkovi osvědčila spolupráce s předními českými výtvarnicemi; Lucie Dvořáková ilustruje knihy pro mladší děti, (např. *Jezevec Chrujda, Fila, Žofie a smaragdová deska*)³⁴ a Galina Miklínová je autorkou kreseb a ilustrací v dílech určených dětem starším (*H2O*).³⁵

Na knize *O Díře z Trychtýře* (2016)³⁶ spolupracovat Petr Stančík s malířkou a komiksovou autorkou ToyBox.³⁷ Vzniklo tak dílo výjimečné svým nepříliš klasickým čtvercovým tvarem vazby, a také otvorem procházejícím celou knihou.

²⁵ STANČÍK, P. Pro mě jsou bagry mytologické bytosti a moderní draci, uvádí svoji novou knihu Petr Stančík. *Dvojka* [online]. 2022-10-21 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/pro-me-jsou-bagry-mytologicke-bytosti-a-moderni-draci-uvadi-svoji-novou-knihu-8850573>.

²⁶ STANČÍK, P. *Pravomil, aneb, Ohlušující promlčení*. Brno: Druhé město, 2021.

²⁷ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *První kost božího těla*. Brno: Petrov, 1998.

²⁸ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Zpěv motýlů*. Brno: Petrov, 1999.

²⁹ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Černý revolver týdne*. Brno: Petrov, 2004.

³⁰ STRADICKÝ ZE STRDIC, O. *Virgonaut*. V Brně: Druhé město, 2010.

³¹ KOPÁČ, R. a STANČÍK, P. *Praha ožralá*. Praha: Academia, 2021. Průvodce (Academia).

³² STANČÍK, P. Pro mě jsou bagry mytologické bytosti a moderní draci, uvádí svoji novou knihu Petr Stančík. *Dvojka* [online]. 2022-10-21 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/pro-me-jsou-bagry-mytologicke-bytosti-a-moderni-draci-uvadi-svoji-novou-knihu-8850573>.

³³ ČENKOVÁ, J. *Náhoda neexistuje, náhoda je Bůh: s Petrem Stančíkem o ukryté poezii, dobrém jídle a intertextualitě pro malé génie*. Tvar, 2018, 29(21), s. i-ii.

³⁴ STANČÍK, Petr. *Fila, Žofie a Smaragdová deska*. Praha: Mladá Fronta, 2018.

³⁵ STANČÍK, P.: S Mlýnem na mumie jsem do vesmíru vmísil více radosti a rozkoše, což dělám nejraději na světě. *Vltava* [online]. 2020-04-20 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/petr-stancik-s-mlynem-na-mumie-jsem-do-vesmiru-vmisil-vice-radosti-a-rozkose-coz-delam-nejraději-na-světě>.

³⁶ STANČÍK, P. *O díře z trychtýře*. Praha: Argo, 2016.

³⁷ TOY BOX. *ToyBox komiksy a knihy. Toy Box.cz*. [Online] 2018. [Citace: 15. 4 2023]. Dostupné z: <https://toybox.cz/komiksy-a-knihy/>.

3.1 Mrkev ho vcucla pod zem (2013)³⁸

Hlavní hrdina této dobrodružné, fantasy prózy je chlapec jménem Ctibor. Ten se jednoho dne ocitne v podzemní říši cihlového obra, kam ho vtáhne záludná mrkev. V podzemí nechce zůstat a tak se vydává hledat cestu na zem. Na zpáteční cestě se seznámí se dvěma novými kamarády, myšce z klíčové dírky a žesťového slona. Společně zažijí mnohá dobrodružství.

Knih je psaná velmi interaktivně. Na konci každé kapitoly čeká na čtenáře hádanka, která navazuje na děj. Za její správné rozluštění lze sbírat body a ty pak následně vyměnit za jeden z konců.

Knížka určená pro čtenáře mladšího školního věku je vtipná a rozvíjí fantazii. Příběhy jsou doprovázeny ilustracemi výtvarníka Jiřího Stacha.

3.2 Jezevec Chrujda (2014–2020)

Série pohádek pojednává o jezevci jménem Chrujda, který žije v lese Habřinci. Má mnoho zvířecích kamarádů a zažívá nejrůznější příhody a dobrodružství.

Knihy jsou určené především dětem mladšího školního věku, je jim proto přizpůsoben obsah. Bohaté celostránkové ilustrace Lucie Dvořákové doplňuje pouze menší množství textu a i méně zdatný čtenář tak snadno pochopí celý příběh.

Zvláštností celé série knih je absence číslování stránek.

Jezevec Chrujda točí film (2014)³⁹

Pohádkový příběh začíná přiletem pestrobarevného papouška do lesa Habřince. Jeho krásně barevné peří všichni obdivují a černobílý kožíšek jezevce přehlížejí. Chování zvířat se náhle ošklivě mění. Přestávají se s Chrujdou bavit, pomlouvají ho a vysmívají se mu. A to vše z jediného důvodu, má jen černobílý kožíšek. Jednoho dne přijedou do lesa tři černobílí filmaři - panda, zebra a straka. Chtějí mezi místními obyvateli lesa natočit film. Papoušek, který je tolik pyšný na své barevné peří, se snaží získat hlavní roli ve filmu. Ale filmaři ho odmítnou. Barevné filmy totiž vyšly z módy a hitem jsou ty černobílé. Jezevec Chrujda se rázem stává hlavním hrdinou filmu i lesa.

Knížka je určená pro čtenáře mladšího školního věku. Děti se snadno můžou vžít do různých situací za pomoci zvířat, která přebírají lidské vlastnosti i chování. Právě na něm ukazuje autor dětem důležitost přátelství a ohleduplnosti k druhým.

Jezevec Chrujda staví nejdřív urychlovač a pak zase pomalič (2015)⁴⁰

Jezevec Chrujda je vyhlášený stavitel. Každému obyvateli lesa Habřince je ochotný pomoci a s prací pod zemí má bohaté zkušenosti. Za to dostává od přátel spoustu dobrot, jako jsou oříšky, nakládané lišky a pampeliškové víno. A právě víno, které potřebovalo

³⁸ STANČÍK, P. *Mrkev ho vcucla pod zem*. Praha : Meander, 2013.

³⁹ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda točí film*. Praha : Modrý slon (Meander), 2014.

⁴⁰ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda staví nejdřív urychlovač a pak zase pomalič*. Praha : Meander, 2015.

ještě chvíli uzrát, bylo důvodem pro vznik nového vynálezu. Chrujda totiž nechtěl čekat, až víno uzraje. Vypravil se za kamarádkou sůvičkou Stáňou, která měla po křivici v mládí ochrnutá křídla. Proto létala v balónkovém křesle. Chrujda se jí svěřil se svým přáním a Stáňa po chvílce přemýšlení vymyslela urychlovač částic. Na něj stačí jen víno položit, zatočit klikou a víno se točením urychlí. Jezevec podle plánů postavil urychlovač a víno urychlil. Nevšiml si, že během urychlování byl v kolotoči také hlemýžď Lumír, který se zrychlil tak, že tím všechny otravoval. Zoufalí obyvatelé lesa museli rychle vymyslet plán, jak Lumíra zase zpomalit. Nechali ho znovu vlézt do urychlovače a Chrujda zatočil klikou, ale obráceně. A tak pomalič zachránil klid lesa.

Veselá pohádka se šťastným koncem je určena dětem mladšího školního věku. Příběh jim přináší poučení, že všechno má svůj čas a není dobré do něj zasahovat.

Jezevec Chrujda našel velkou lásečku (2016)⁴¹

V dalším pohádkovém příběhu se jezevec Chrujda zamiluje. Jeho vyvolenou je krásná lasička Anička, další obyvatelka lesa Habřince. Anička ale váhá, stále si nemůže vybrat mezi tichým jezevcem a okouzlejícím lamačem dívčích srdcí, tchořem Smradolfem. Ten o ni také usiluje a snaží se v její přítomnosti dělat lepším, než jaký doopravdy je. Teprve společný výlet do jeskyně, ve které žijí krvežízniví cucíři, prověří charaktery obou nápadníků. Anička pozná, kdo jí má opravdu rád a kdo se jí naopak snažil pouze oklamat.

Vítězství lásky a potrestání zlého tchoře Smradolfa představuje typický pohádkový závěr, ve kterém dobro vítězí nad zlem. Děti navíc získají poučení, že lhát se nemá. Stejně tak se nevyplácí dělat ze sebe někoho, kým ve skutečnosti nejsme.

Kniha je určena především pro děti mladšího školního věku.

Jezevec Chrujda dobývá vesmír (2017)⁴²

Jednoho dne se v lese Habřinci objeví tenisová raketa. Ta přivede jezevce Chrujdu k myšlence sestavit raketu schopnou letu do vesmíru. Poprosí svoji kamarádku sůvičku Stáňu o pomoc a ta mu postaví raketu ze šišek a chorošů. Lasička Anička upeče Chrujdovi na cestu buchty a zvířátka z lesa Habřince ho vystřelí společnými silami a pomocí praku až do vesmíru. Chrujda doletí na planetku s názvem Pidiluna, kde žijí skákající Pidiluňané. Na nějaký čas se stane jejich králem, ale pak se rozhodne vrátit zpátky domů. Na zpáteční cestě domů narazí do létajícího pekáče s tchořem Smradolfem. Před katastrofou Chrujdu zachrání buchty od jeho milované lasičky Aničky, které mu přibalila. Chrujda hází buchty po tchořovi tak dlouho, až Smradolf nabourá do komety.

Napínavý pohádkový příběh ocení především mladší čtenáři.

⁴¹ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda našel velkou lásečku*. Praha : Meander, 2016.

⁴² STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda dobývá vesmír*. Praha : Meander, 2017.

Jezevec Chrujda prochází divočinou (2018)⁴³

Do lesa Habřince přijíždí příbuzný tchoře Smradolfa – Manuel. Svým uhlazeným chováním a jachtou imponuje lasičce Aničce, která se právě zlobí na jezevce Chrujdu. Netuší, že Manuel ji chce společně se zákeřným Smradolfem unést. Nalákají Aničku na jachtu a zavezou ji až na daleký tropický ostrov. Tam jí uvězní a nutí ke sňatku s tchořem Smradolfem. Když Chrujda zjistí, že byla jeho láska unesena, neváhá a s pomocí sůvičky Stáni a jejího balónkového křesla Aničku najde. Ta už se na něj ani trochu nezlobí. Chrujda ji osvobodí a ještě se pomstí oběma únoscům.

Veselá a dobrodružná pohádka přináší mladším čtenářům poučení, jak je důležitá opatrnost a ostražitost při jednání s neznámými lidmi.

Jezevec Chrujda ostrouhá křen (2019)⁴⁴

Jezevec Chrujda se rozhodl pomoci nemocnému křečkovi Křesomyslovi se zásobami na zimu. Lasička Anička zůstane chvíli sama a toho využije zákeřný tchoř Smradolf. Tajně jí přináší květináč s neznámou květinou. Anička postaví květináč s rostlinou v kuchyni na světlo a čeká, co jí vyroste. Sůvička Stáňa, letící okolo na balónkovém křesle, poznává v rostlině nebezpečný křen. Ten už začíná v noře nekontrolovatelně růst a brzy prorůstá celým Habřincem. Všechna zvířátka se bojí o své domovy. Stáňa pohotově sestrojí podivné kolo s názvem Vrtošlap, díky kterému Chrujda zlý křen zničí.

Napínavý pohádkový příběh ukazuje dětem mladšího školního věku, jak je důležitá spolupráce a odvaha.

Jezevec Chrujda zakládá pěvecký sbor netopejřů (2019)⁴⁵

Do lesa Habřince přichází zima, kterou si všechna zvířátka náramně užívají. Ale jen do té doby, než hejno netopýřů se svou kapelou Big Bat Beat začne rušit klid lesa. Jezevci Chrujdovi kapela vadí ze všech nejvíc, protože se netopýři usadili ve starém dubu. Pod ním žije jezevec se svojí láskou, lasičkou Aničkou. Teď hrozí, že se Anička odstěhuje pryč a toho by rád využil zákeřný tchoř Smradolf. Chrujda požádá o pomoc sůvičku Stáňu a společně vymyslí plán, jak se netopýřů zbavit. V pohádce pro mladší čtenáře opět zvítězí rozum a důvtip nad zlým úmyslem.

Jezevec Chrujda vyhání koronavirus (2020)⁴⁶

Příhody jezevce Chrujdy tentokrát v komiksové podobě, ve formě omalovánky. V lese Habřinci se objeví koronavirus, který sem přitáhl tchoř Smradolf. Jezevec Chrujda s pomocí kamarádky sůvičky naučí své zvířecí kamarády, jak se správně chovat i zabavit při pandemii. Knižka má aktuální a poučné téma. Obsahuje tipy pro správné stravování a dodržování hygieny, které ocení nejen dětský čtenář.

⁴³ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda prochází divočinou*. Praha : Meander, 2018.

⁴⁴ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda ostrouhá křen*. Praha : Meander, 2019.

⁴⁵ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda zakládá pěvecký sbor netopejřů*. Praha : Meander, 2019.

⁴⁶ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda vyhání koronavirus: omalovánky*. Praha: Meander, 2020.

Jezevec Chrujda krotí kůrovce (2020)⁴⁷

Tchoř Smradolf si v lese Habřinci postavil srub. Chtěl se s ním pochlubit ostatním obyvatelům, ale nechtěně pozval do lesa žravé kůrovce. Ti začali všechno ihned ničit. Nakonec je v ohrožení i sám tchoř. Jezevec Chrujda musí rychle zasáhnout, aby dokázal zachránit nemocné smrky. Naštěstí má kamarádku sůvičku Stáňu a svojí milou lasičku Aničku, které mu pomáhají. Nově se v příběhu objeví pstružce Rybana, od které si kamarádi půjčí knihu strašidelných pohádek pro záchranu lesa.

Pohádka se opět zabývá aktuální tematikou a připomíná nejmladším čtenářům, jak je důležité pečovat o přírodu. Zároveň poukazuje na to, že každý zlý skutek bude potrestán.

3.3 O Díře z Trychtýře (2016)⁴⁸

Tato kniha vznikla ve spolupráci s výtvarnicí Toy Box a patří do literatury pro mladší děti. Je psaná formou prózy, která je místy proložena poezií ve formě říkanky.

Hlavní postavou napínavého pohádkového příběhu je osamělá díra. Bydlí na tenčím konci červeného Trychtýře, Měla sice několik přátel, třeba paní Vodu Pitnou nebo rytíře Štávu z Mrkve, ale neznala nikoho stejného, jako byla ona. Samotné jí bylo smutno a tak se jednoho dne rozhodla najít v gastrokosmu kuchyně planetu, na které žijí další díry. To jí napovídal cizozemský Rum. Vydala se na cestu plnou dobrodružství a neobvyklých setkání. Každému byla ochotná pomoci a za to se jí ostatní vždycky hezky odměnili. Po dlouhé cestě nakonec našla místo mezi svými kamarádkami a byla šťastná.

Kniha obsahuje typické pohádkové motivy: svět fantazie, ve kterém má příběh šťastný konec, dobro je odměněno a zlo potrestáno. Zvláštností tohoto díla je skutečná díra provrtaná naskrz celou knihou. Její zakomponování do celostránkových ilustrací pomáhá dotvářet linii příběhu a podporuje fantazii čtenáře.

Také v této knize chybí číslování stran.

3.4 Napůlkočkanapůlpes (2017)⁴⁹

Spoluautorkou této pohádkové knížky je slovenská herečka Alžběta Stanková.

Hlavním hrdinou je podivné zvíře Napůlkočkanapůlpes. Za jeho vznik může kouzlo, které spojilo dva nepřátele, psa a kočku. Znovurozdělení obou zvířat může pomoci kouzelník, ale také jejich vzájemná spolupráce.

Na cestě za kouzelníkem se Napůlkočkanapůlpes zúčastní jelení svatby a pomůže bílé zaječici Ramle. Ta jej na oplátku zavede ke kouzelníkovi. Cesta není vůbec jednoduchá, protože se kočka a pes v jednom těle neustále perou a hádají. Tajuplná sfinga jim svými hádankami napoví, že musí spojit síly a být jako jeden tvor. Dají na moudrou radu Sfingy a společně přemůžou draka, zachrání princeznu Baretku, nechají se pohostit divokou kachnou, překonají vodopád, poradí si s lekníny a zažijí

⁴⁷ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda krotí kůrovce*. Druhé vydání. Praha : Meander, 2022.

⁴⁸ STANČÍK, P. *O díře z trychtýře*. Praha : Argo, 2016.

⁴⁹ STANKOVÁ, A., STANČÍK P. *Napůlkočkanapůlpes: kouzelné vyprávění pro děti i rodiče*. Praha : Innogy, 2017.

spoustu dalších dobrodružství. Nakonec je čeká veliké překvapení a poté, co se promění zpátky v psa a kočku, stanou se z nich přátelé.⁵⁰

Knížka je určená dětem mladšího školního věku. Je jim přizpůsobená velikostí písma, jednoduchým, přesto zajímavým a napínavým dějem i množstvím zdobnělin. Vše doplňují působivé ilustrace Lucie Dvořákové.

3.5 H₂O (2017–2021)

Soubor knih je určených především dětem staršího školního věku. Vznikl ve spolupráci s českou výtvarnicí Galinou Miklínovou, která díla doplnila působivými ilustracemi. Jedná se o dobrodružnou prózu. V příbězích vystupuje trojice hlavních hrdinů Hugo, Hubert a Ofélie a společně prožívají neuvěřitelná dobrodružství.

Knih s názvem *H₂O a tajná vodní mise* získala v roce 2018 ocenění Zlatá stuha v kategorii beletrie pro děti.⁵¹ Stejný díl, tentokrát v podobě audioknihy, obsadil v roce 2020 nejvyšší příčku v soutěži Audiokniha roku 2020 v kategorii pro děti a mládež.⁵²

Překlady vyšly ve Španělsku,⁵³ Slovinsku⁵⁴ a v Chorvatsku.⁵⁵

H₂O a tajná vodní mise (2017)⁵⁶

První díl této ságy je úzce spjatý s vodou. H₂O totiž kromě chemické značky vody znamená také zkratku party tří kamarádů, Huberta, Huga a Ofélie. Ti se úplnou náhodou seznámí a společně utvoří klan, ve kterém je Hubert šéfem a zároveň havním konstruktérem, Hugo náčelníkem ochranky a navigátor a Ofélie má funkci supervyzvědačky, potápěčky a prezidentky módní policie.⁵⁷ Pomocí zmenšovacího přístroje, který úplnou náhodou sestrojil Hubert ze starého maminčina vysoušeče vlasů, se všichni tři chystají vyrazit na dobrodružnou výpravu městským vodovodním potrubím. Jako dopravní prostředek pro potrubní cestování chtějí použít miniaturní ponorku Abramis, sestrojenou z kousku červené vodovodní hadice a pojmenovanou podle latinského názvu Cejna velkého. Návrhů, kam by se mohli podívat, mají hned několik: na pitevnu, do trezoru Národní banky, do přehrady nebo doupěte zločinců. Nakonec jim ale všechny plány naruší zákeřný Hubertův soused, profesor Vulpes. Ten si chce půjčit fén na vysušení svých vousů, ale nedopatřením si půjčí Hubertův zmenšovací přístroj. Nestydatě okopíruje Hubertův vynález a s jeho pomocí a podporou party Uctívačů modrého Bafometa se vydá na dráhu zločinu. Parta H₂O se rozhodne

⁵⁰ STANKOVÁ, A., STANČÍK P. *Napůlkočkanapůlpes: kouzelné vyprávění pro děti i rodiče*. Praha : Innogy, 2017.

⁵¹ ZLATÁ STUHA. *Nominace a ceny 2018*. [Online] 30. 10. 2014. [Citace: 18. 4. 2023.] Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv?r=2018>.

⁵² AUDIOKNIHAROKU. *Vítězové ročníku 2020*. audiokniharoku.cz. [Online] [Citace: 10. 4. 2023.] Dostupné z: <https://www.audiokniharoku.cz/wp-content/uploads/2023/03/Vitezove-cen-Audiokniha-roku-2021.pdf>.

⁵³ STANČÍK, P. *H₂O y la misión acuática secreta*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ, přeložil Daniel ORDÓÑEZ. [Madrid]: Apache Libros, [2017].

⁵⁴ STANČÍK, P. *H₂O in skrivna vodna misija*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ, přeložil Peter SVETINA. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2021. Zvezdogled.

⁵⁵ STANČÍK, P. *H₂O i tajna vodena misija*. Přeložil Sanja MILIČEVIĆ ARMADA, ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ. Zagreb: Ibis grafika, [2021].

⁵⁶ STANČÍK, P. *H₂O a tajná vodní mise*. Horoměřice: Abramis, 2017.

⁵⁷ Tamtéž, s. 33.

šileného padoucha Vulpese zastavit v páchání zla. Jenže mezitím Vulpes stihl sestrojít úplně stejnou ponorku k cestování potrubím, kterou nazval Lampetra, což je latinsky Mihule potoční. Ponorkou se dostal do městské vodárny, zmenšil všechnu vodu do jedné kapky a tu plánoval prodávat lidem z města. V této nekalosti mu pomáhal klan Uctívačů modrého Bafometa, který se pokusil zajmout partu H₂O. Huga, Huberta a Ofélii zachránil duch profesora Kolihy, kterého Ofélie předtím vysvobodila z kletby žáka Brzlíka. V následném napínavém souboji Vulpese a klanu H₂O zvítězilo dobro a chytrost. Profesor Vulpes skončil ve vězení, voda se vrátila zpátky do nádrže a Uctívači modrého Bafometa dostali zhoršené známky z chování. Klan H₂O získal Vulpesovu laboratoř v prádelně a všichni členové mnoho osobních zkušeností.

Kniha je protknuta výrazy jako *hustopralesově*, *krutodrsnopřísný*, *paňčelka*, čímž se přibližuje řeči mladé generace. Text je psaný vtipně, s velkou dávkou ironie a nadsázky: „*Hugo první papírek roztrhal na kousky a pro jistotu se rozhodl je taky sníst, jak to viděl v jednom filmu o špionech. Jenomže papír chutnal hmusně, a navíc se přišerně lepil na dásně, takže si ze svého svačínového boxíku vytáhl chleby sklížené taveným sýrem své oblíbené značky Rozchechtaná dojnice, rozšklebil krajíce a útržky nasypal dovnitř, Tajná zpráva po této gastronomické úpravě byla mnohem stravitelnější.*“⁵⁸

Některá méně známá slova či názvy jsou v knize doplněny o rozšiřující informace, které mají až encyklopedický charakter. Díky nim se čtenář dozví, k čemu slouží například meč Šinaj, kdo jsou Templáři, co je parabola nebo jak vyrobit falešnou humrovou pomazánku z celeru. Tyto údaje, které jsou navíc vtipně popsané, ocení především mládež, pro kterou je tato literatura určena.

Popis: „*Runda a rotunda. Rotunda je románský kostel do kruhu. Runda zase znamená, když se v kruhu kolem stolu vypije nějaký nápoj, například kohoutková voda. Obě slova pocházejí z latinského „rotundus“, čili „kruhový“. Nejvíce rotund na celém světě najdete v Čechách a na Moravě, je to taková naše národní specialita. A nejvíce rund krouží v hostinci U zlaté rotundy.*“⁵⁹

Působivé ilustrace vhodně dotváří atmosféru celého příběhu.

H₂O a poklad šileného oka (2018)⁶⁰

Ve druhém díle souboru knih s názvem *H₂O* se znovu setkáváme s kamarády Hugem, Hubertem a Ofélií. Dobrodružný příběh začíná ve chvíli, kdy si osedlali prvoky a chystali se s nimi uskutečnit závod. Naneštěstí se znovu zvětšili, než stihli závod dokončit. Další den zkoumali zkamenělou jitrnici, kterou Hugo koupil na burze sběratelů kuriorit. Bylo na ní něco podivného, proto se vydali do vyhlášeného řeznictví a uzenářství pana Synka pro informace. Další stopa je zavedla k Frantovi Rudozobcovi, známému výtržníkovi a zlodějíčkovi. Tento náčelník klanu Uctívačů modrého Bafometa prodával na burze kuriozit, přestrojený za holku, podivné zkamenělé předměty. Parta H₂O se vydala po jeho stopách do podzemí. Tam našli kamarádi tajemný poklad mnišského řádu Ignaciánů, který hlídalo magické oko zasazené do zlatého kříže.

⁵⁸ STANČÍK, P. *H₂O a tajná vodní mise*. Horoměřice: Abramis, 2017, s. 27.

⁵⁹ Tamtéž, s. 38.

⁶⁰ STANČÍK, P. *H₂O a poklad šileného oka*. Horoměřice: Abramis, 2018.

A každého, na koho se podívalo, proměnilo v kámen. Na poklad si však brousí zuby profesor Vulpes, nad kterým se parta pokusí vyhrát.

Dobrodružná próza pro mládež je plná nápaditosti a tajemna, nechybí ani dramatické pasáže. Knižka je opět plná naučných informací, které jsou psané vtipnou formou.

Popis: „*Vavřínový věnec. Vavřín vznešený je statný strom s voňavými lístky. Od starověku až dodnes věnce spletené ze snítek vavřínu dostávají na hlavu slavní závodníci, vojevůdci i operní pěvci. Plody vavřínu jsou malé černé kuličky podobné zaječím bobkům. Proto se sušeným listům vavřínu říká bobkový list. Je to znamenité koření pod pečené maso.*“⁶¹

H2O a pastýřové snů (2019)⁶²

Napínavá próza s prvky sci-fi je určená dětem staršího školního věku. Hugo, Hubert a Ofélie tentokrát řeší záhadu podivných lidí, chodících po městě a neustále hledících do záhadných skříněk opatřených kličkou. Tajuplné skřínky úplně ochromily všechny obyvatele města. Lidé pod jejich vlivem nemohou jíst ani spát. Dobrodruzi H2O se snaží přijít záhadě na kloub a znovu musí bojovat se zloduchem Vulpesem. Naštěstí jim pomáhá duch bývalého učitele fyziky Emanuela Kolihy, kterého Ofélie v prvním díle sága vysvobodila z prokletí. Koliha si ji proto oblíbil a se vším jí pomáhá. Pomůže jí sehnat elektromotory do kol pro nového Abramise. H2O se tentokrát vydávají na výpravu v létající plechové dodávce Citroën typ H.

Kniha obsahuje několik rébusů, které podněcují fantazii čtenáře:

*„Když nebe oblékne háv smuteční,
za vůbec ze všech nejdelším dnem,
jděte tam, kde albín Théseus ční
pod jednookým vojevůdcem,
nechte se sežrat jak tráva luční,
v palcátu rébus rozlušíme.*“⁶³

Autor v knize naráží na zlo současné moderní doby, kterým jsou mobilní telefony a jejich výrazný vliv na chování populace.

H2O a záhada Zlaté slzy (2021)⁶⁴

Čtvrtá kniha nás znovu zavede mezi tři kamarády Huga, Huberta a Ofélii, kteří řeší neuvěřitelné příhody. V tomto díle cestují létající dodávkou s basetím čumákem.

Hned v úvodu knihy jsou zákeřně sraženi plácačkou na mouchy nočním hlídačem v *Klamantinu*, starodávné budově hlavní knihovny. V poslední chvíli je před pádem zachránila starodávná báseň Haiku. Přistáli v tajné laboratoři alchymisty Kiliána Blažeje Vejcoloupa. Kromě tajuplných předmětů našli v laboratoři křišťálovou baňku, ve které

⁶¹ STANČÍK, P. *H₂O a poklad šíleného oka*. Horoměřice: Abramis, 2018, s.58.

⁶² STANČÍK, P. *H₂O a pastýřové snů*. Horoměřice: Abramis, 2019.

⁶³ Tamtéž, s. 40.

⁶⁴ STANČÍK, P. *H₂O a záhada Zlaté slzy*. Horoměřice: Abramis, 2021.

se vznášela Zlatá slza. Jaký měli v ruce poklad, se dozvěděli teprve ze zápisu v tajném Kiliánově deníku z 15. dubna 1750:

„Po přemnohých nezdařech a ztroskotáních se veledílo zadařilo. Mým přičiněním byl jest žhnoucí vůz Héliův okem učiněn a slza zlatá z něj vyroněna. Lapilť jsem ji do sféry křišťálné a temnotami obestřel, neb se vši vehemenci snaží navrátiti zpět do své nebeské zřítelnice. Slzu zlatou jsem pak ukryl ve svém laboratoriu, kde bude meškati, dokaváde nevymyslím, jak ji do roboty užitečně zapřáhnouti“⁶⁵

Autor v této knize pro mládež využil svoji velkou zálibu v historii. Ani v tomto dílu série knih H₂O nechybí zajímavé informace, například kdo vynalezl raketu na parní pohon, co je *rázostroj* nebo zda je možný život na zvláštní planetě, která má tvar žlutkového věnečku.

Dobrodružná próza je opět plná vtípu a specifických slovních hříček.

3.6 Dům myšek ABC (2018)⁶⁶

Knihá říkadela pro malé čtenáře vznikla přebásněním původní verze nizozemské autorky Kariny Schaapmanové.

Ke každému písmenu abecedy jsou přiřazené vtipné verše, které napomáhají lepšímu zapamatování písmen. Text doplňují celostránkové fotografie z Domu myšek, který vytvořila autorka z kartonových krabic a látek. Plyšové myšky tak mohou prožívat napínavá dobrodružství v různém prostředí. Jednotlivé příběhy vznikly při stavění konkrétních pokojů. Toto dílo je určeno dětem předškolního věku.

3.7 Fíla, Žofie a Smaragdová deska (2018)⁶⁷

V této fantasy próze se odráží Stančíkova dlouholetá záliba v alchymii. Její kouzlo chtěl autor přiblížit dětem mladšího školního věku pomocí čtivého příběhu.⁶⁸ V něm dobro vítězí nad zlem, rozum je mocnější než síla, hranice mezi realitou a nereálným světem není jasně rozdělená, což jsou prvky typické pro pohádku. Tato je obohacena o magické a mytologické prvky, najdeme zde i množství symbolů.

Jedním z nich je had Uroborec, jehož předlohou pro autora byl had Uroboros, pradávňý mystický symbol.⁶⁹

Typický prvek fantasy žánru je brána, která čtenáře přenesení do světa fantazie. V této knize je to skvrna na zdi dětského pokojíčku:

⁶⁵ STANČÍK, P. *H₂O a záhada Zlaté slzy*. Horoměřice: Abramis, 2021, s. 23.

⁶⁶ SCHAAPMAN, K. Přeložil STANČÍK, P. *Dům myšek ABC*. Praha: Meander, 2018.

⁶⁷ STANČÍK, P. *Fíla, Žofie a Smaragdová deska*. Praha: Mladá Fronta, 2018.

⁶⁸ STANČÍK, P. Pro mě jsou bagry mytologické bytosti a moderní draci, uvádí svoji novou knihu Petr Stančík. *Dvojka* [online]. 2022-10-21 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/pro-me-jsou-bagry-mytologicke-bytosti-a-moderni-draci-uvadi-svoji-novou-knihu-8850573>.

⁶⁹ Nakladatelství Druhé město. *Nakladatelství Druhé město* [online]. Copyright © Druhé město, 2023 [cit. 19.04.2023]. Dostupné z: <https://www.druhemesto.cz/recenze/nulorozec?id=5c339c9814d220631406254>.

„Uroborec přece nebyl žádný člověk, nýbrž obluda a navrch ještě mytologická čili bájeslovná. A Říše Alchymie vůbec nebyla odlehlá, naopak přiléhala přímo ke zdi jejich pokojíčku. A tak si všichni tři stoupli na postýlku před mokrou zeď a čekali. Skvrna se proměnila v rybu, strom, prádelní hrnec a pak dveře. V tu chvíli Uroborec dveře otevřel, prackami popadl Fílu a Žofii za ruce a společně prošli dovnitř.“⁷⁰

Každá kapitola obsahuje hravý kvíz či soutěž, jejichž pomocí můžou děti příběh dál rozvíjet. Prózu doplňují říkadla a hádanky. Ilustrace Lucie Dvořákové nejen doplňují text, ale probouzejí dětskou fantazii.

Hlavní hrdinové, sourozenci Fíla a Žofie chtějí mamince pořídit zlatý prstýnek, protože se její původní ztratil. Nemají však dost peněz na koupi nového a situace se zdá být beznadějná. Náhodou se jim zjeví tajemný had Uroborec a společně se vydají na dobrodružnou cestu do Říše Alchymie. Zažijí spoustu nečekaných zážitků a doputují až na hrad Mudrcstein. Kámen Mudrců se jim nakonec podaří získat, ale vzápětí o něj díky své dobrosrdečnosti zase přijdou. Maminka se však svého zlatého prstýnku nakonec dočká.

3.8 Ohou? Kolik má kdo nohou? (2019)⁷¹

Nápadité veršované leporelo je určené dětem předškolního i mladšího školního věku.

Nejmenším čtenářům se snaží přiblížit čísla hravou formou. Každá číslice je znázorněna jako počet nohou některých věcí nebo živých bytostí. Vtipné verše o nožkách doplňují ilustrace a fotky Davida Böhma a Jiřího Franty.

Krátké příběhy představují dětem čísla jako součást každodenního života. Zároveň rozvíjí jejich fantazii. Leporelo je vhodné pro předčítání i samostatné první dětské čtení.

3.9 Faustův dům a díra do stropu (2021)⁷²

Podnětem pro napsání této knihy byly pověsti spjaté s Faustovým domem v Praze, známým také pod názvem Mladotovský palác.

Krátké prozaické příběhy, legendy, jsou plné podivuhodných až zázračných motivů a nadpřirozených jevů. V knize najdeme historicky doložitelné události z období vzniku pověstí i ze života majitelů domu. Těmi byli v průběhu několika staletí osoby bájně i skutečné, například alchymista Jakub Krucínek, doktor Johann Faust, Edward Kelley, hrabě Josef Mladota ze Solopisk a nacistický okultista SS-Obersturmbannführer Hasso von Stolzweg. Všechny příběhy i hlavní hrdiny spojuje díra do stropu, která se pravidelně ve Faustově domě objevuje. Pouze v první pověsti, která je o bohyni Moraně, není díra ve stropě domu, ale svatyně z tvarovaných vrb. Není to ale náhoda, právě na tomto místě, kde dříve byl posvátný tisový háj, byl později postaven Faustův dům.

⁷⁰ STANČÍK, P. *Fíla, Žofie a Smaragdová deska*. Praha : Mladá Fronta, 2018, s. 17.

⁷¹ STANČÍK, P. *Ohou! Kolik má kdo nohou*. Praha : Meander, 2019.

⁷² STANČÍK, P. *Faustův dům a díra do stropu*. Praha: Meander, 2021.

Obsahem i jazykovým stylem je kniha vhodná spíše pro starší mládež, která v ní může najít moudrost, poučení, napětí i zábavu. V jednotlivých pověstech je jasně patrný Stančíkův smysl pro ironii, například v pověsti *Kámen hlupáků magistra Kelleyho*. Hojně se zde setkáme také s použitím netradičních slov či novotvarů, např. *tyglík, znovuzrozuje se, kunstkomora*.

Knihu doprovází originální ilustrace Galiny Miklínové.

Z recenze Radima Kopáče, iDnes.cz:

Autor knížku datuje do první poloviny jedenáctého století, ale krátké kapitoly přeskakují ze století do století. Děj tvoří pět legend, které mají společné téma a tím je díra do stropu ve Faustově domě, dříve Mladotovském paláci.

Příběhy v žánru pověsti zavedou čtenáře za pohanskou Moranou, která raději zvolí dobrovolnou smrt, než aby byla násilně pokřtěna. Svého „spasitele“ ještě před smrtí prokleje. Další příběh je o doktoru Faustovi, který by rád znal všechny odpovědi kromě jedné: bojí se dozvědět se pravdu o tom, kým je on sám. Kvůli tomuto jeho strachu prhraje sázkou s ďáblem a ten si ho odnese dírou ve stropě Faustova domu. Dalšími postavami zbývajících legend jsou alchymista Edward Kelley, který ukradl Kámen mudrců, Josef Mladota ze Solopisk, hrabě a fanda mechaniky a esesák von Stolzweg, který se snaží oživit Golema, aby zachránil Hitlera. S nikým z nich to nedopadne dobře a jejich příběhy slouží jako mravokárné poučení pro čtenáře.

Petr Stančík vložil do knihy velké množství fantazie, zábavy a poučení. Naplnil žánr legendy, historické skutečnosti rozšiřuje podle svého, využívá literární magii. Kniha je primárně určená dětem, ale je možné jí číst v každém věku.⁷³

3.10 Pohádky pro zlobivé bagry (2022)⁷⁴

Pohádková knížka vznikla na základě pohádky O funicím bagrovi, kterou Petr Stančík napsal pro děti s cystickou fibrózou. Je určená pro nejmenší děti a obsahuje mnoho vtipných příběhů nejen o bagrech, ale také o stavebním jeřábu nebo míchače. V jednotlivých pohádkách můžeme vidět inspiraci klasickými příběhy, jako jsou Dlouhý, široký a bystrozraký, O Otesánkovi nebo Červená karkulka.

Úryvek z knihy: „A kampak jdeš takhle pozdě v noci, červená Bagrulko?“ „Můj dědeček dnes slaví narozeniny, rodiče mě za ním poslali s košíkem plným dáreků. Bydlí na opačném konci lesa v dřevěné chaloupce na čtyřech nožkách. Počkejte, tady vám nakreslím plánek“ „Děkuji, červená Bagrulko, a šťastnou cestu. Jen si dej pozor, za noci se to v lese hemží lecjakou havětí.“ Nato se vlčice rozběhla podle plánu na druhý konec lesa.⁷⁵

⁷³ KOPÁČ, R. RECENZE: Petr Stančík připomíná, že chamtivost škodí zdraví. idnes.cz. [Online] iDnes.cz. 2022. 2. 12. [Citace: 19. 4. 2023.] Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/recenze-petr-stancik-faustuv-dum.A220210_165902_literatura_kiz.

⁷⁴ STANČÍK, P. *Pohádky pro zlobivé bagry*. Praha: Euromedia Group, 2022.

⁷⁵ Tamtéž, s. 38.

4 Získaná ocenění

Magnesia Litera

V roce 2015 získal román *Mlým na mumie. Převertané odhalení komisaře Durmana* ocenění Magnesia Litera za prózu.⁷⁶

Hlavním úkolem této prestižní ceny je podpora a propagace kvalitní literatury. Udílení knižních cen Magnesia Litera probíhá každoročně v několika kategoriích. Cenu je možné získat v mnoha žánrech a kromě odborné poroty vybírají vítěze v kategoriích objev roku a kniha roku také knihovníci a knihkupci.⁷⁷

Kniha roku 2016 v anketě Lidových novin

Dalšího ocenění se autor dočkal díky románu *Andělí vejce*. Kniha obsadila 4. – 6. místo v anketě Lidových novin a získala titul Kniha roku 2016.

Anketa Kniha roku Lidových novin má tradici od roku 1928 a oceňuje nejhodnotnější a nejzajímavější knihy na českém trhu. Pro knihy hlasují literární kritici, editoři, ale i spisovatelé, překladatelé a osobnosti literárního světa.⁷⁸

Zlatá stuha

V roce 2018 získala kniha *H₂O a tajná vodní mise* ocenění Zlatá stuha v kategorii beletrie pro děti. (2017)

Celostátní ocenění Zlatá stuha je každoročně udílená cena pro autory knih pro děti a mládež. V kategoriích výtvarné a komiksové tvorby, původní české slovesné tvorby a překladu jsou oceňována významná a hodnotná díla.⁷⁹

Audiokniha roku

Audiokniha *Mlým na mumie*, vydaná v roce 2015 podle stejnojmenného románu obdržela titul Absolutní vítěz v soutěži Audiokniha roku 2015. Zároveň získala 1. cenu za nejlepší četbu; knihu vypráví Ivan Řezáč a Zdeněk Maryška. Další oceněnou audioknihou se stala v roce 2020 *H₂O a tajná vodní mise*, kterou převyprávěl Jiří Lábus. Dílo získalo ocenění Audiokniha roku 2020 a obsadilo 1. místo v kategorii pro děti a mládež.

Ocenění Audiokniha roku je každoročně udílenou cenou za nejlepší mluvené slovo. Odborná porota i laická veřejnost volí formou hlasování nejlepší dílo v několika kategoriích, např. za nejlepší četbu, nejlepší dramaturgii či zvukový design.⁸⁰

⁷⁶ Magnesia Litera: *Magnesia Litera - kniha roku* [online]. Praha, 2015 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/rocnik/2015/>.

⁷⁷ MAGNESIA LITERA.cz. *O Liteře*. [Online] [Citace: 18. 3 2023.] Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/o-liteře/>.

⁷⁸ LIDOVKY.cz. Dvacet let obnovené ankety lidových noví Kniha roku. *Lidovky.cz*. [Online] 18. 12 2010. [Citace: 28. 3 2023.] Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/dvacet-let-obnovene-ankety-lidovych-novin-kniha-roku.A101218_000071_in_noviny_sko.

⁷⁹ ZLATÁ STUHA. Statut Zlaté stuh. *zlatastuha.cz*. [Online] 30. 10 2014. [Citace: 1. 4 2023.] Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/cs/statut-zlate-stuhy>.

⁸⁰ AUDIOKNIHAROKU. Milujeme a podporujeme mluvené slovo. *audiokniharoku.cz*. [Online] Asociace vydavatelů audioknih. [Citace: 2. 4 2023.] Dostupné z: <https://www.audiokniharoku.cz/>.

5 Literární forma, žánr

Tvorbu Petra Stančíka můžeme rozdělit do několika žánrů. Svěrázný, osobitý přístup a laskavý humor autora je přítomen v každém z nich.

Dětem předškolního věku (3–6 let) jsou věnována leporela, obrázkové knížky a knihy říkadél. Jejich neodmyslitelnou součástí jsou výrazné ilustrace, které dotváří děj příběhu.

Oblíbenými díly Petra Stančíka jsou pohádky. Tento literární žánr se vyznačuje tím, že je zábavný a zároveň poučný. Dokáže čtenáře přenést do spravedlivého světa, kde dobro vítězí nad zlem a to bývá potrestáno. V pohádce se obvykle vyskytují kouzla a čarovné předměty, například kouzelná hůlka, létající koberec, kouzelný plášť, prsten. Časté je užití magických čísel, například tři přání, za sedmero horami, za devatery lesy. Děj bývá ukončený. Může se odehrávat v reálném čase a místě, nebo se naopak příběh reality zcela vymyká. V pohádce najdeme kladné i záporné hrdiny, kteří mají často nadpřirozené schopnosti. Objevuje se zde boj dobra se zlem, hlavní i vedlejší postavy najdou v každé situaci poučení.⁸¹

Pohádky Petra Stančíka splňují všechny atributy tohoto literárního žánru a jsou pro děti mladšího školního věku. Fantazijní svět v nich má svá vlastní pravidla. Časté užití přímé řeči a er-formy přispívá k plynulosti textu a oživení vyprávění. Bohaté ilustrace v dílech pomáhají dětem snadněji pochopit text.

Čtenářům staršího školního věku (11–15 let) je určené pověstmi inspirované dílo *Faustův dům a díra do stropu*, nebo prozaická série knih *H2O*. Ty spadají do literárního žánru dobrodružná fantasy próza a próza s dívčím nebo chlapeckým hrdinou. Obsah těchto knih bývá emotivní, pomáhá rozvíjet empatii, inteligenci a vede děti k pozitivním hodnotám.⁸² Knihy pro děti a mládež jsou psané er-formou s častým použitím přímé řeči. Autor rád používá souvětí, neologismy, netradiční slovní spojení. Tím jsou jeho knihy velmi čtivé, originální a zábavné.

Prozaické texty uplatňuje Stančík i v tvorbě pro dospělé. Mezi romány se řadí *Anděli vejce*, *Mlýn na mumie*, *Pravomil aneb Ohlušující promlčení*. Najdeme v nich typické prvky tohoto epického literárního žánru, jako více dějových linií, dějišť, různé role vypravěče nebo větší množství postav.⁸³ Díla *Nulorožec* a *Pérák* představují novelu. Tento prozaický žánr středního rozsahu se vyznačuje menším množstvím postav, jednoduchým dějem, který se rozvíjí v krátkém čase a pointou.⁸⁴ Stančík se věnuje také poezii, známé jsou jeho sbírky básní *Virgonaut*, *Zpěv motýlů*, *První kost božího těla*. V básních najdeme jeho svěrázný rukopis, množství humoru a novotvarů. Používá volný i vázaný verš. Za své básnické vzory považuje Jiřího Karáska ze Lvovic, Williama Butlera Yeatse, Jana Kollára a Jiřího Suchého.⁸⁵

⁸¹ MOCNÁ, D., PETERKA, J. *Encyklopedie literárních žánrů*, Praha: Paseka, 2004, s. 472–474.

⁸² Tamtéž, s. 361.

⁸³ Tamtéž, s. 576 – 580.

⁸⁴ Tamtéž, s. 417.

⁸⁵ ČESKÝ ROZHLAS. BáSnění Petra Stančíka. *mujRozhlas.cz*. [Online] 2023. [Citace: 23. 2 2023.] Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/basneni/basneni-petra-stancika>.

Jako „historické detektivky“ uvádí Petr Stančík knihy *Kaple Božího Těla a Krve a Bratrstvo obruče s kladivem (2015)* a *Nejstarší zobrazení novoměstské kaple Božího Těla a Krve na picím rohu Václava IV. (2018)*. Díla lze zařadit do literatury faktu. Tento žánr popisuje skutečné události, místa i osoby a poskytuje čtenáři množství historicky podložených informací.

V tvorbě Petra Stančíka najdeme spisovné jazykové prostředky jako hovorový jazyk, archaismy, neologismy, ale i nespisovné jazykové prostředky, například obecný jazyk, dialekt, slang a profesní mluvu. Citově zabarvená slova se hojně vyskytují v textech pro děti, v knihách určených pro dospělé čtenáře se často setkáme s vulgarismy.

6 Vývojová specifika vybrané cílové skupiny dětí

Cílovou skupinou pro vypracování literárního projektu jsou děti středního školního věku.

Souhrnným označením *mladší školní věk* bývá označován věk mezi 6–11 lety. Toto období zahrnuje začátek školní docházky až po vyšší třídy prvního stupně základní školy. Pro výrazné rozdíly v těchto obdobích se dále dělí na dvě dílčí fáze: raný školní věk (6–8 let) a střední školní věk (8–12 let).⁸⁶

V tomto období výrazně rozvíjí motivace a sebehodnocení, zvyšuje se iniciativa i sebevědomí. Negativním projevem může být pocit selhání, méněcennosti či neschopnosti. Důležitá je motivace dítěte a podpora ze strany rodiny. Začíná se objevovat vzájemné soupeření.⁸⁷ Potřeba začlenit se do party je silná, skupiny se výrazně dělí na dívčí a chlapecké. Spolupráce se často daří jen za přítomnosti dospělého, tedy uměle vytvořená.⁸⁸

Dítě je schopné logicky uvažovat i analyzovat. Rozlišuje skutečnost od představy, zajímá se o konkrétní předměty. Fantazii potlačuje realita, představy však stále rádo využije při hře nebo četbě. Více chápe svět takový, jaký doopravdy je, objevuje souvislosti, poznává podstatu věcí a dějů. Prozkoumávat chce pomocí reálné činnosti, především pokusy.

Dochází k výraznému zlepšení jemné i hrubé motoriky, psaní i kreslení. Kresba se zdokonaluje, je více realistická, dítě často kreslí předmět svého zájmu, se kterým se identifikuje. Zdokonaluje se paměť, zlepšuje soustředěnost i udržení pozornosti.⁸⁹ Přesto musí být vyučování stále názorné s pomocí dospělého, aby bylo dítě schopné spojit si zažitá věci s novými. Vhodné je zachovat střídání aktivit pro udržení pozornosti. V jazykové oblasti je patrné zdokonalení, dítě lépe rozumí textu i víceznačným výrazům, jeho slovní zásoba se rozšiřuje, dokáže vyjádřit své myšlenky. Dochází ke zlepšení čtení.⁹⁰

Dítě ve středním školním věku zajímají převážně knihy, ve kterých může najít pravdu a poučení. Rozšiřuje svoje poznání čtením cestopisů, historických povídek, dobrodružných románů nebo encyklopedií. Přednost dává realistickým ilustracím, stává se kritičtější.

⁸⁶ PUGNEROVÁ, M. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*, Praha : Grada, 2019, s.47.

⁸⁷ Tamtéž, s. 48.

⁸⁸ Tamtéž, s. 60.

⁸⁹ BLATNÝ, M. *Psychologie celoživotního vývoje*, s. 86.

⁹⁰ Tamtéž, s. 88.

Čtenářskou gramotnost je potřeba rozvíjet. Je to nejpodstatnější část celého vzdělávání a je potřebná pro rozvoj kompetencí dítěte. Schopnost porozumět přečtenému ovlivňuje nejen studijní výsledky, ale pomáhá nalézt souvislosti a řešit mnohé úkoly nejen literárního charakteru. Čtenářská gramotnost pomáhá dítěti rozvíjet jeho schopnosti a vědomosti.⁹¹

7 Vybrané metody pro práci s textem

Motivovat děti ke čtení můžeme pomocí vhodně zvolených metod pro práci s literárním textem. Jejich cílem je rozvíjet schopnost čtení s porozuměním, zvyšovat komunikativní dovednosti a schopnost analýzy a zhodnocení textu.⁹² Využití různých metod pro práci s knihou a dalších doplňujících činností aktivuje dětskou pozornost, zvědavost a soustředění.⁹³

Vhodných metod pro literárně-výchovnou činnost ve volném čase je mnoho. Uvádím zde pouze ty, které budou použity při ověřování praktické části. Konkrétní metody pro práci s textem jsou doplněny o krátký výčet použitých aktivizujících metod, do kterých spadají komunikační a dramatizační metody. Výtvarná tvorba byla zařazena pro podporu fantazie, kreativity a jemné motoriky u dětí.

Metody jsem volila s ohledem na věk dětí, jejich zkušenosti a schopnosti. Forma práce byla skupinová, ve dvojicích a individuální.

Konkrétní metody pro práci s textem:

7.1 Čtení s předvídaním

Metoda je založená na čtení textu v postupných krocích a předvídaní jeho děje. Děti obdrží úryvek textu, který je předem připravený a rozstříhaný. Po jeho přečtení mohou mezi sebou diskutovat, jak bude příběh dál pokračovat. Své odpovědi by děti měly zdůvodnit, chybou by bylo nechat je pouze hádat. Během čtení, kdy dostávají další úryvky textu, mohou své domněnky potvrzovat nebo měnit.

Metoda rozvíjí kreativní myšlení, komunikační dovednosti a podporuje aktivní diskusi.⁹⁴ Zároveň motivuje děti ke čtení, protože tak můžou zjistit správnost svých úvah. Čtení s předvídaním můžeme použít v kombinaci s klíčovými slovy.

7.2 Metoda ANO/NE

Jedná se o diskusní metodu určenou pro práci s textem. Děti dostanou text s tvrzením, po jeho přečtení zhodnotí, zda je pravdivé nebo ne. V pracovním listu můžou odpověď zakroužkovat nebo jinak označit. Pro svoji odpověď by měly v textu najít a případně podtrhnout větu nebo její část, která tvrzení vysvětluje.

⁹¹ ZBUDILOVÁ, H. *Literární výchova ve volném čase*, Jinočany: H & H, 2020., s. 50–51.

⁹² ČAPEK, R. *Moderní didaktika*, Praha: Grada, 2015, s. 300.

⁹³ POLÁKOVÁ, I.; BĚLÍNOVÁ, E.; INGROVÁ, A. a kol. *S knihou po škole: školní čtenářské kluby*. Praha: Nová škola, 2019.

⁹⁴ SIEGLOVÁ, D. *Konec školní nudy*, s. 143.

Poté následuje společná kontrola.⁹⁵ Odpovědi nemusí být v textu jasně dané, ale čtenář si je v některých případech musí domyslet.

Metoda může mít i variantu, kdy děti hledají informace v textu, který mají k dispozici. Následně zaznamenají své získané odpovědi do pracovního listu tak, že vyberou z několika možností správnou odpověď.

7.3 Klíčová slova

Práce s klíčovými slovy je pro čtenářskou gramotnost velmi důležitá. Podporuje myšlení, schopnost porozumět textu a určit v něm důležité prvky. Pomáhá při značení textů a práci s rejstříky. Tato metoda je využitelná pro skupinovou práci, práci ve dvojicích i pro jednotlivce.⁹⁶

Její princip spočívá ve výběru několika slov, která souvisí s textem. Nemělo by jich být více než pět. Děti by po jejich přečtení měly zkusit hledat, co mají s textem společného. Můžou také navrhnout, jaký příběh by z těchto pojmů mohl vzniknout. Po přečtení textu pak děti zhodnotí, zda se s ním jejich návrhy shodují.

Jiná varianta práce s klíčovými slovy je, že děti si přečtou text a následně v něm zkusí najít nejdůležitější slova, který text vystihují. Tento postup je vhodný pro jednotlivce i pro skupinu. Při práci ve skupinách si děti mohou sdělit svá vybraná klíčová slova, diskutovat o nich nebo vybírat nejužitečnější.⁹⁷

7.4 Řízené čtení

Tato metoda je práce s textem a jeho skupinovým čtením. Lze do ní zapojit celý kolektiv.

Text pro řízené čtení je předem rozdělený na několik menších částí a ke každé z nich jsou připravené otázky nebo úkoly. Děti postupně čtou text a vychovatel jim průběžně pokládá otázky. Ty mohou být položeny před nebo po přečtení každého úryvku a vždy se týkají přečtené části. Děti mají dostatek času, aby si odpovědi promyslely. Vychovatel by neměl vstupovat do odpovědí dětí, ani je nijak hodnotit nebo ovlivňovat. Jednotlivé nápady si všichni vyslechnou a v závěru probíhá diskuse nad vyslovenými myšlenkami.⁹⁸

7.5 Pětilístek

Metoda je vhodná i pro děti mladšího školního věku. Tato aktivita rozvíjí kreativní myšlení, komunikační dovednosti a schopnost analýzy. Podněcuje práci se slovní zásobou a ověřuje, jaké znalosti mají děti o probíraném tématu.

⁹⁵ ČAPEK, R. *Moderní didaktika*, s. 266.

⁹⁶ Tamtéž, s. 306.

⁹⁷ Tamtéž, s. 306.

⁹⁸ Tamtéž, s. 313.

Pro shrnutí obsahu textu slouží pět řádků. Do prvního z nich se píše podstatné jméno, ve druhém řádku děti volí dvě přídavná jména, do třetího píše tři slovesa, do čtvrtého píše větu o čtyřech slovech a pátý řádek obsahuje znovu podstatné jméno, které vystihuje celý příběh.⁹⁹

Metodu lze použít jako počáteční i konečnou aktivitu. Mladší děti by měly pro nácvik vyplňovat pouze metodu trojlístku. Na této jednodušší variantě se snadněji naučí celý princip a poté mohou přejít na těžší Pětilístek.

Aktivizující metody kladou důraz na myšlení dětí a aktivní řešení problémů na základě jejich vlastní práce. Při jakékoliv práci je důležitá motivace a tyto metody jsou zaměřené právě na ni. Probouzí u dětí zájem o téma a jsou určené k aktivování znalostí, které jsou spojeny s náladami, pocity a dojmy.¹⁰⁰

Horké křeslo

Tato simulační, komunikační metoda patří mezi skupinové debaty. Děti si takto samy získávají potřebné informace.¹⁰¹ Vychovatel je v roli odborníka, který poskytuje rozhovor, např. do médií.

V této metodě je vhodné použít nějakou rekvizitu, ať už se jedná o část oděvu nebo předmět, který je pro zastupovanou osobu charakteristický. Díky takovému „kostýmu“ děti snadno poznají, kdy je vychovatel ještě v roli a kdy už z ní vystoupil. Vychovatel se dětem představí, například jménem nebo svojí profesí a nechá je klást otázky. Je dobré dětem předem sdělit, co by mělo být cílem jejich dotazování, jaké informace by měly vhodně položenými otázkami získat. Vychovatel na otázky odpovídá stále v roli odborníka. Metoda končí v okamžiku, kdy děti získaly o tajemném hostovi všechny potřebné informace.¹⁰²

Debata, diskuse

Cílem debaty je projevit svůj vlastní názor a postoj danému tématu. Děti se vyjadřují pomocí jednoduchých odpovědí: jsem pro, jsem proti nebo ještě nejsem rozhodnutý. Takové vyjádření může provést jednotlivec, nebo celá skupina. Ve skupině je vhodné vybrat mluvčího, který bude tlumočit názor všech jejích členů. Důležité je dodržet několik pravidel debaty: všichni poslouchají, pokud někdo mluví; nikdo nikomu nevstupuje do řeči; případné připomínky si jednotlivci nebo skupina poznamenají a teprve po projevu se ptají; reakce jsou limitovány časem.¹⁰³ Pomocí debaty lze najít společné řešení. Metoda rozvíjí komunikační dovednosti, kritické myšlení a učí diskusi.¹⁰⁴

⁹⁹ SIEGLOVÁ, D. *Konec školní nudy*, Praha: Grada Publishing, a.s., 2019, s. 105.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 82–82.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 220.

¹⁰² GINNIS, P. *Efektivní výukové nástroje pro učitele: strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka = The teacher's toolkit : raise classroom achievement with strategies for every learner*. Praha: EDUKační LABoratoř, 2017, s. 121–122.

¹⁰³ ČAPEK, R. *Moderní didaktika*, Praha: Grada, 2015, s. 267.

¹⁰⁴ SIEGLOVÁ, D. *Konec školní nudy*, s. 219.

Diskuse slouží k výměně názorů a argumentů. Je založená na kladení otázek a hledání odpovědí. Jedná se o konverzaci, v níž je důležité soustředit se na dané téma. Diskuse probíhá mezi všemi účastníky, ale všichni se do ní nemusí zapojit, někteří mohou pouze aktivně naslouchat. Účastníci jsou si navzájem rovni, což přispívá k dobrému klimatu celé skupiny. Metoda podporuje kreativní myšlení, posiluje komunikační dovednosti, zvyšuje aktivitu a participaci dětí.¹⁰⁵ Pro práci s dětmi v praktické části byla zvolena diskuse v kruhu.

Hra v roli

Metoda patří mezi dramatizační metody. Je určena k dramatickému zpracování role, profese, vlastností nebo ke ztvárnění zvířat a neživých předmětů. Hra může probíhat podle scénáře nebo jako improvizace.¹⁰⁶ Hra je pro děti velmi důležitá z několika hledisek: dokáže zvýšit pozornost i aktivitu, pomáhá procvičovat myšlenkové i fyzické dovednosti a upevňují vztahy s ostatními.¹⁰⁷

¹⁰⁵ ČAPEK, R. *Moderní didaktika*, s. 279.

¹⁰⁶ SIEGLOVÁ, D. *Konec školní nudy*, s. 243.

¹⁰⁷ GINNIS, P. *Efektivní výukové nástroje pro učitele: strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka*. Praha: EDUKAČNÍ LABORATOŘ, 2017, s. 198.

PRAKTICKÁ ČÁST

8 Projekt dle literární předlohy Petra Stančíka

Praktická část mojí bakalářské práce se zabývá vypracováním literárního projektu pro podporu rozvíjení čtenářské gramotnosti dětí. Součástí je vytvoření sady metodických a pracovních listů a jejich ověření v praxi. Výchozím zdrojem projektu jsou knihy *Jezevec Chrujda točí film*, *Napůlkočkanapůlpes*, *Fila*, *Žofie a Smaragdová deska* a *H2O a tajná vodní mise*. Během přípravy projektu a vytváření metodických a pracovních listů pro děti jsem se zaměřila na několik kritérií: v první řadě jsem vybírala taková díla, která byla pro danou věkovou skupinu přístupná a srozumitelná. Neméně důležitá pro mě byla schopnost knihy dokázat čtenáře zaujmout, vtáhnout ho do děje, vyvolat emoce, poskytnout mu poučení a seznámit ho s různými výchovnými situacemi. To vše dle mého názoru vybrané knihy splňují.

Realizace literárního projektu bude probíhat s denní časovou dotací po dobu jednoho týdne. Účastníky projektového týdne budou děti 3. – 5. tříd ZŠ, které navštěvují zájmový čtenářský kroužek. Z kapacitních důvodů se literární projekt uskuteční v prostředí školní družiny ZŠ.

8.1 Charakteristika zařízení a cílové skupiny

Ověřování praktické části práce bude probíhat v ZŠ Mýto v rámci volnočasového čtenářského kroužku s dětmi ve věku od 8 do 11 let (3. – 5. třída).

Z kapacitních a organizačních důvodů bude projektový týden probíhat v prostorách třetího oddělení ŠD. Základní škola má celkem 3 oddělení ŠD, každé z nich navštěvuje 25 dětí. Oddělení ŠD pro děti 3. – 5. tříd jako jediné nedisponuje samostatným prostorem, zájmové činnosti probíhají v prostorách 2. třídy, denně od 12.30 do 15.00 hodin. Poté dochází ke sloučení všech zbývajících dětí do jednoho oddělení, provoz ŠD končí každý den v 16 hodin. Děti mají možnost v průběhu týdne docházet do několika zájmových kroužků. Z tohoto důvodu nebylo možné, aby projekt probíhal 90 minut. Došlo by tak k narušení plynulosti běžného režimu družiny i pravidelných zájmových kroužků.

8.2 Popis a realizace projektu

Projekt je naplánován s heterogenní skupinou v počtu 10 dětí a uskuteční se v termínu 20. – 24. 3. 2023.

8.2.1 Setkání č. 1

Během prvního setkání se děti seznámí s autorem a jeho tvorbou pro děti. Podrobněji se budeme věnovat knize *Jezevec Chrujda točí film*. Přečteme si část textu, nad kterým proběhne diskuze. V závěru lekce děti vyplní pracovní list.

Místo realizace: Základní škola Mýto, Plzeňská 326, 338 05 Mýto

Datum realizace: pondělí 20. 3. 2023

Časová dotace: 60 minut (12.30–13.30)

Věk: 8–11 let (3. – 5. třída ZŠ)

Počet účastníků: přihlášených 10

Metody: horké křeslo - komunikační, simulační metoda, řízené čtení - práce s textem, diskuse, pětilístek

Formy práce: skupinová, ve dvojicích, samostatná

Pomůcky: psací potřeby, kniha *Jezevec Chrujda točí film*, pracovní listy

Cíl setkání: dítě se seznámí s prací autora a s obsahem knihy, soustředí se na čtený text, popíše hlavní postavu příběhu, zhodnotí správnost chování postav (zvířat), dokáže rozpoznat dobré a špatné vlastnosti, vyjádří svůj názor, shrne zásadní informace z textu, procvičí si jemnou motoriku, dokáže vypracovat pracovní list

Motivace: seznámení s tvorbou autora, představení konkrétní knížky a následné činnosti

Postup:

Děti si sednou do kroužku, seznámím je s programem dne. Simulační metodou se ujmu role autora knih, který poskytuje rozhovor, děti mu kladou své otázky. Touto formou dojde k představení autora i jeho díla. Poté z knih, které jsou vyskládané před dětmi na stole, vyberu knihu, které se chci věnovat. Ukážu dětem obrázek jezevce a zeptám se jich, zda poznají, jaké je to zvíře. Poté vezmu knihu o jezevci Chrujdovi a řeknu dětem: „Právě o tomto zvířátku napsal spisovatel Petr Stančík několik krásných dobrodružných příběhů. A my si dnes jeden představíme.“ Ukážu dětem obálku knihy, aby si mohly přečíst název. Položím otázku: „O čem myslíte, že kniha bude?“ a nechám prostor pro odpovědi. Poté děti vyzvu, aby samy vymyslely nějaké otázky vztahující se ke knize, případně jim můžu pomoci otázkami, např. „Proč autor vybral takový název knihy?“ „Kdy a kde se příběh odehrává?“ „Kdo je hlavní hrdina?“

Čtení z knihy:

„Jezevec Chrujda bydlel v noře uprostřed lesa Habřince. Chrujda byl široko daleko nejlepší odborník na hrabání podzemních nor, brlohů, peleší a chodeb všeho druhu. A tak si ho sousedé vážili a uctivě zdravili – dobrý den, pane podzemní staviteli! Jenže jednoho dne s e v lese objevil papoušek, který uletěl z klece ve městě. Nosil krásné barevné peří a ještě si ho pořad natřásal a čechral. Všichni najednou chtěli vypadat jako on. V lese začalo platit, že čím je kdo barevnější, tím je taky hezčí. Zvířátka spolu začala kamarádit podle barev. I když se liška s veverkou dřív nemohly ani cítit, najednou všude chodily spolu, protože se obě chlubily rezavými kožíšky. Ještěrka s rosničkou tvrdily, že nejhezčí je zelená, zatímco bažant s medvědem do omrzení vychvalovali hnědou. Jen k jezevci se nikdo nehlásil, protože byl černobílý.“¹⁰⁸

Otázky: „Myslíte, že je takové chování správné? Líbí se vám, že se zvířátka takhle chovají? Jak se asi jezevec cítí?“

„Nejdřív ho ostatní litovali a žížala mu dokonce nabídla, že když si obarví bílé pruhy malinovou šťávou, mohou spolu založit klub růžových. Ale Chrujda žížale odsekl, že se sám sobě líbí přesně tak, jak je. Žížala se urazila a všude Chrujdu pomlouvala, že nerozumí módě a že jim barevným vlastně dělá ostudu. Zvířátka přestala jezevce zdravit,

¹⁰⁸ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda točí film*. Praha: Modrý slon (Meander), 2014.

když šel kolem, schválně se dívala jinam a nikdo už od něj nechtěl vyhrabat ani důlek na kuličky.¹⁰⁹

Otázky: „*Jak se vám líbí chování zvířat k jezevci? Jak byste se cítili vy v jeho situaci? Co byste dělali? Chtěl bych být kamarád s někým, kdo se tak ke mně chová? Jak myslíte, že se Chrujda zachová?*“

„Jezevci to bylo líto, ale umínil si, že se nebude k ostatním chovat stejně ošklivě, jako oni k němu. Věřil, že je ta posedlost barvami brzy přejde a v lese bude zase všechno jako dřív. A aby přišel na veselejší myšlenky, začal se učit cizí jazyky.“¹¹⁰

Otázky: „*Líbí se vám, jak se Chrujda zachoval? Co bys na jeho místě dělal ty?*“

„Chrujda sice na veselejší myšlenky nepřišel, zato se brzy naučil plyně hovořit kobylatinsky, kuřecky, pelikánanglicky, káněmecky, sýkorejsky, krajtaliánsky, kočkodánsky a dokonce i kočičínsky, což mu brzy přišlo vhod. Jednoho dne do lesa přijeli filmaři až z daleké ciziny. Byli celkem tři: režisér Panda, kameraman Zebra a producent Straka. Papoušek si myslel, že jako nejbarevnější ze všech bude hrát ve filmu hlavní roli a už se těšil, že bude mít na konci největší titulěk. Straka mu ale řekla: nemáme zájem.“¹¹¹

Otázky: „*Co měli filmaři společného?*“ (barvu). „*Proč Straka odmítla barevného papouška?*“

„Barvy už nikoho nebaví a do módy se vrátily zase černobílé filmy.“¹¹²

Otázka: „*Jak příběh asi bude pokračovat?*“

Další otázky po čtení dávají dětem prostor pro diskuzi nad textem:

„*Znám někoho, kdo by se zachoval jako Chrujda?*“

„*Jak jsem se cítil, když zvířátka Chrujdu přehlížela?*“

„*Co je hlavní myšlenka příběhu?*“

Aktivity:

Úkol č. 1 – pexeso se jmény zvířat a barvou. Děti mají za úkol k barevné kartičce přiřadit vždy dvě karty s názvem zvířat, která mají stejnou barvu a doplnit do pracovního listu

Úkol č. 2 – děti mají spojit vždy dvě karty, které k sobě patří (název zvířete + jazyk) a doplnit do pracovního listu

Pracovní list: vyplnit úkol 1 a 2, určit správné vlastnosti, pětílístek

Závěrečné hodnocení:

Děti se seznámily s autorem a jeho tvorbou, popsaly hlavní postavu příběhu, vyjádřily svůj názor, dokázaly určit dobré a špatné vlastnosti, procvičily jemnou motoriku, vypracovaly pracovní listy a v závěru proběhlo společné hodnocení celého setkání slovní metodou.

¹⁰⁹ STANČÍK, P. *Jezevec Chrujda točí film*. Praha: Modrý slon (Meander), 2014.

¹¹⁰ Tamtéž (stránky knihy nejsou číslovány).

¹¹¹ Tamtéž (stránky knihy nejsou číslovány).

¹¹² Tamtéž (stránky knihy nejsou číslovány).

Reflexe

Pro první setkání jsem připravila na stůl knížky Petra Stančíka, aby děti měly možnost si je samy prohlédnout. Zahájení proběhlo v kruhu na zemi, kde jsem vytvořila „doupě“ z dek a polštářů. Po uvítání následovalo „interview“. Představila jsem se jim jako autor knih a děti měly pomocí různých otázek zjistit co nejvíce informací. Děti se rychle vžily do rolí novinářů a pokládaly opravdu velké množství otázek. Tato aktivita všem velmi bavila a navnadila je na další práci s knihou.

Prozradila jsem dětem, že si každý den představíme jednu knihu Petra Stančíka. Pro první setkání jsem záměrně zvolila knihu s názvem *Jezevec chrujda točí film* a to z důvodu snadnějšího textu, množství poutavých ilustrací a ponaučení v příběhu. Děti se uvelebily na polštářích a zaujatě poslouchaly čtení příběhu. V průběhu čtení jsem jim pokládala otázky související s textem. Děti poslouchaly velmi pozorně, bylo vidět, že se některých z nich příběh Chrujdy osobně dotkl. Na otázky, zda se jim líbí chování ostatních zvířat k jezevci a jak se asi jezevec cítil, odpovídaly rozvážně. Na většinu z nich bylo vidět, že mají s podobným chováním osobní zkušenost; dokázaly se vcítit do hlavního hrdiny a bylo jim Chrujdy líto. V okamžiku, kdy se děj otočil ve prospěch jezevce, bylo vidět šťastné úsměvy ve tvářích všech dětí. Záměrně jsem nedočetla příběh do konce, abych děti motivovala k vypůjčení knížky a jejího samostatného dočtení. Nedočtený příběh děti povzbudil k zamyšlení, jak bude pohádka dál pokračovat.

Následovala aktivita pexeso – děti měly za úkol nejprve ve dvojicích přiřadit kartičky s názvy zvířat ke správné barvě zvířecího kožíšku. Poté samostatně úkol zapsaly do pracovního listu. Některé mladší děti měly potíže s určením správné barvy zvířat. Druhý úkol vycházel z úryvku z knížky, děti měly spojit dvojice slov (zvíře – jazyk) podle určitého klíče. Pracovaly opět ve dvojicích. Některé nedokázaly správně vymyslet, podle čeho se dvojice utvoří a bylo nutné jim poskytnout malou nápovědu. V závěru setkání každé dítě vyplnilo pětilístek. Překvapilo mě, kolika dětem dělalo potíže vyjádřit celý text pouze jedním slovem. Závěrečné slovní hodnocení celého setkání proběhlo v kroužku. Dětem se líbil příběh, ale pro některé byl dle jejich slov příliš emotivní a trochu smutný. Činnosti většinou chválily, moc je nebavil Pětilístek, některým dětem připadal těžký. Všechny děti se těšily na další den a vyzvídaly, co budou dělat.

8.2.2 Setkání č. 2

Druhé setkání bude věnováno knize *Napůlkočkanapůlpes*. Přečteme si část textu, nad kterým proběhne diskuze. V závěru lekce děti nakreslí a pojmenují své vlastní zvíře.

Místo realizace: Základní škola Mýto, Plzeňská 326, 338 05 Mýto

Datum realizace: úterý 21. 3. 2023

Časová dotace: 60 minut (12.30–13.30)

Věk: 8–11 let (3. – 5. třída ZŠ)

Počet účastníků: přihlášených 10

Cíle: dítě pomocí příběhu rozvíjí fantazii a kreativní myšlení, procvičí si jemnou motoriku (dokáže složit puzzle), vlastními slovy vyjádří děj příběhu, dokáže vyhledat informace v textu, rozumí čtenému textu, rozvíjí slovní zásobu a vyjadřovací schopnost, dokáže vypracovat pracovní list, spolupracuje při kolektivní činnosti.

Metody: porozumění textu – čtení s předvídáním, klíčová slova, debata, výtvarná činnost

Formy: práce v menší skupině, samostatná činnost, práce ve dvojicích

Pomůcky: knížka Petra Stančíka *Napůlkočkanapůlpes* (1. kapitola, strana 9–13), rozstříhané texty, klíčová slova, pracovní list, pastelky, puzzle z obrázku

Motivace: seznámení s další knížkou Petra Stančíka, nové zábavné aktivity

Postup: Posadíme se s dětmi do kroužku. „Dnes si představíme další knihu od spisovatele Petra Stančíka. Jmenuje se *Napůlkočkanapůlpes* a je plná dobrodružství.“ Rozdělím děti do menších skupinek. Vyberu několik klíčových slov textu, ze kterých budou mít děti za úkol zpracovat první část příběhu. Své příběhy si pak ve skupině navzájem sdělí a krátce zapíší do pracovních listů. Klíčová slova: bedna, kouzlo, kočka, pes. Následně děti dostanou první část psaného textu knihy, který si přečtou ve skupinkách a porovnají, jestli se liší nebo shoduje s jejich vlastním příběhem. Skupinky pak vymyslí další pokračování příběhu, který můžou dále rozvinout nebo poupravit děj. Tímto způsobem projdeme celou kapitolu. Následuje aktivita sestavování puzzle ve dvojicích. Výsledným obrázkem je okopírovaná ilustrace z knížky, pro každou dvojici jiná. Jeden z obrázků znázorňuje znovu rozděleného psa a kočku. Všechny děti mají v závěru za úkol si obrázek prohlédnout a rozhodnout, zda by patřil na začátek celého příběhu (zvířata jsou před proměnou), nebo patří na konec (zvířata už jsou znovu rozdělená, každé ve svém těle). Svoje rozhodnutí by měly zdůvodnit: „Proč si myslíte, že obrázek patří na začátek/konec příběhu, podle čeho jste to poznaly?“ V závěru setkání každé dítě nakreslí do pracovního listu svého vlastního tvora sestaveného z několika druhů zvířat a pojmenuje ho.

Úkol: aktivita – sestavování puzzle obrázku z knížky

Pracovní list: Nakresli své vlastní zvíře spojené ze dvou různých, pojmenuj ho

Závěrečné hodnocení:

Děti pracovaly ve dvojicích a v menších skupinkách, vyzkoušely si práci s textem pomocí klíčových slov. Spolupracovaly při skládání puzzle. V závěru setkání se zamyslely nad příběhem a zdůvodnily svá rozhodnutí. Hodnocení setkání proběhlo slovní metodou a přímým pozorováním.

Reflexe setkání:

Druhý den projektu jsme se věnovali knize *Napůlkočkanapůlpes*. Děti zaujal již její název. Rozdělila jsem děti do skupinek, rozdala jim pracovní listy a rozstříhané části textu knihy. Jejich úkolem bylo vymyslet příběh na základě několika klíčových slov. Ta byla pro všechny stejná. Vysvětlila jsem, co jsou to klíčová slova. Děti s touto technikou ještě nepracovaly a některým dlouho trvalo, než ji pochopily. Příběh pak zapsaly do svého pracovního listu. Ve skupině si pak přečetly úryvek z knížky a porovnávaly, zda se shoduje s jejich verzí příběhu. Některé příběhy byly zcela odlišné od originálu, jiné se v některých částech děje shodovaly s knižní verzí. Další aktivita probíhala ve dvojicích. Úkolem bylo složit puzzle – rozstříhanou kopii obrázku z knihy. Každá dvojice měla jiný obrázek se spojeným „kočkopsem“. Jen na jednom byli pes a kočka namalováni rozděleně. Všechny děti měly zkusit odhadnout, zda tento obrázek patří na začátek nebo konec celého příběhu a svá rozhodnutí zdůvodnit. Všechny správně přiřadily kresbu na konec knížky; k této úvaze je vedl přátelský výraz obou

zvířat na obrázku, která se v úvodu hádala. Připomněli jsme si důležitost kamarádství a zásady slušného a ohleduplného chování k druhým. V závěru setkání měly děti za úkol vymyslet svého vlastního tvora složeného z několika různých zvířat, pojmenovat ho a nakreslit do pracovního listu. Tato aktivita bavila polovinu dětí, zbylé děti dlouho vymýšlely podobu svého tvora nebo měly potíže s jeho kresbou. Velkým problémem byl nedostatek času pro dokončení výtvarné činnosti. Na dětech které nestihly obrázek dokončit, bylo vidět zklamání. Setkání, které původně hodnotily jako příjemné a se zajímavými aktivitami, pokazil uspěchaný konec. Děti slovně hodnotily, že je mrzí nedostatek času.

8.2.3 Setkání č. 3

Třetí setkání bude věnováno knize *Fíla, Žofie a Smaragdová deska*, kapitole 2: „*Kolik oblud vlastně žije v krásné zemi Alchymie?*“ V úvodu pomocí metody vyprávění seznámím děti s hlavními postavami příběhu a zápletkou – ztrátou mamčin zlatého prstenu. Rozdám dětem pracovní listy a nechám je pročíst jednotlivé otázky. Poté si společně přečteme kapitolu 2. Děti dostanou nakopírovaný text knihy, zkrácený pro potřebu setkání. Vyhledáváním potřebných informací v textu dokážou odpovědět na otázky v pracovním listu.

Místo realizace: Základní škola Mýto, Plzeňská 326, 338 05 Mýto

Datum realizace: středa 22. 3. 2023

Časová dotace: 60 minut (12.30–13.30)

Věk: 8–11 let (3. – 5. třída ZŠ)

Počet účastníků: přihlášených 10

Cíle: dítě se dokáže orientovat v textu, dokáže v textu vyhledat jednoduché informace, dokáže porozumět přečtenému, dokáže vypracovat pracovní list, zhodnotí pracovní list, vyjádří svůj názor (líbí – nelíbí), spolupracuje při pohybové hře, zdokonaluje se v hrubé a jemné motorice

Metody: řízené čtení – porozumění a orientace v textu, dramatizační metoda – hra v roli

Formy: samostatná činnost, skupinová, ve dvojicích

Pomůcky: knížka *Fíla, Žofie a Smaragdová deska*, pracovní list, psací potřeby

Motivace: seznámení s tvorbou autora, představení konkrétní knížky a následné činnosti

Postup:

Na začátku lekce převyprávím dětem základní informace z úvodní kapitoly, aby měly návaznost při dalším čtení. Seznámí se s hlavními hrdiny i zápletkou. Poté rozdám dětem pracovní listy, vysvětlím jim, jak s ním mají pracovat a nechám je přečíst si otázky. Začneme číst druhou kapitolu z knížky, při četbě sledujeme děj příběhu. Po četbě nebo i v průběhu čtení budou děti zaškrťovat správné odpovědi v pracovním listu (odpovědi najdou v textu). Okopírovaný text kapitoly rozdám dětem do dvojic. Poté vypracují další dva úkoly v pracovním listu. V závěru si zahrajeme hru v roli. Jedno dítě bude představovat spící chiméru, ostatní děti se budou snažit okolo něj opatrně projít.

Ve chvíli, kdy se chiméra „probudí“, musí všechny děti provést štronzo, jinak jsou chyceny a vyřazeny ze hry.

Úkol: aktivita, hra v roli – štronzo

Pracovní list: vyber správnou odpověď, najdi cestu k drahokamu, ohodnot'

Závěrečné hodnocení:

Děti jsem pomocí metody vyprávění seznámila s hlavními hrdiny knihy. Následně vypracovaly pracovní listy na základě přečtení další kapitoly. V závěru setkání si zahrály hru „Na Chiméru“, která se všem velmi líbila. Hodnocení celého setkání proběhlo pomocí grafické evaluace, kdy děti vybarvovaly usměvavé nebo mračící se emotikony. Dodávaly k tomu také slovní hodnocení.

Reflexe setkání:

V úvodu třetího setkání jsem dětem představila knihu a stručně jim převyprávěla obsah první kapitoly. Rozdala jsem jim pracovní listy, vysvětlila, jak s nimi budou pracovat a společně jsme si přečetli zadání jednotlivých úkolů. Každá dvojice dostala také okopírovanou část knihy pro dohledávání odpovědí na otázky. Během čtení některé děti pilně zaznamenávaly získané informace, jiné jen soustředěně poslouchaly a list vyplňovaly dodatečně. Otázky nebyly složité, ale vycházely z textu a vyžadovaly soustředění. Úkol nakonec zvládli všichni. Cesta jednoduchým bludištěm všechny děti bavila, pracovní list hodnotily většinou pozitivně. Následující hra měla u dětí největší úspěch, dožadovaly se jejího opakování. Setkání i zvolené metody hodnotím jako povedené, dle mého názoru byly dosaženy všechny cíle. Pro děti byla nejatraktivnější hra v roli.

8.2.4 Setkání č. 4

Čtvrté setkání bude věnováno knize *H2O a tajná vodní mise*. V úvodu děti seznámím pomocí vyprávění s hlavními postavami příběhu a úvodním dějem, aby pochopily souvislosti. Vlastní čtení i práci s pracovním listem budeme začínat sedmou kapitolou s názvem „*Nejkrutodrsnější název*“. Děti budou mít k dispozici upravený (zkrácený) text.

Místo realizace: Základní škola Mýto, Plzeňská 326, 338 05 Mýto

Datum realizace: čtvrtek 23. 3. 2023

Časová dotace: 60 minut (12.30–13.30)

Věk: 8–11 let (3. – 5. třída ZŠ)

Počet účastníků: přihlášených 10

Cíle: dítě se zvládne orientovat v textu, dokáže vyhledat informace a určit jejich správnost, umí vyjádřit svůj názor, dokáže naslouchat druhým, rozvíjí slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti, zapojí fantazii a představivost, procvičí jemnou i hrubou motoriku, dokáže vypracovat pracovní list, dokáže interpretovat, spolupracuje při hře

Metody: řízené čtení – porozumění a orientace v textu, metoda ANO/ NE, hra v roli

Formy: skupinová práce, samostatná práce

Pomůcky: kniha *H2O a tajná vodní mise*, psací potřeby, pracovní list, velký šátek

Motivace: Přestavení knihy *H2O a tajná vodní mise*, navození atmosféry dobrodružné výpravy, práce s rekvizitou

Postup:

Na začátku setkání seznámím děti pomocí vyprávění s hlavními hrdiny příběhu i zápletkou z úvodu knihy. Děti tak získají návaznost při dalším čtení. „*Dnes si představíme knížku H2O a tajná vodní mise. Hlavními hrdiny této knížky jsou Hubert, žák 4. A, a vynálezce, a Hugo ze 4. C, který trénuje bojové umění. Seznámili se náhodou, když chtěl Hugo Huberta zachránit před zlomyslnou partou místních výrostků. Hubert jim ale uletěl v docela malém vrtulníku. Hugo chtěl vědět, jak se dokázal zmenšit a tak mu Hubert začal vyprávět, co všechno už vynalezl. Jeho největším triumfem však byl zmenšovací stroj, který úplně náhodou sestavil, když opravoval mamčin rozbitý fén. Nejdřív ho vyzkoušel na svém křečkovi Harpagonovi, a pak i na sobě. Objevil díky němu svět miniaturních živočichů a zažil mnoho dobrodružství. To největší dobrodružství měl ale teprve před sebou – rozhodl se cestovat v miniaturní ponorce vodovodním potrubím. A Hugo se k jeho plánu připojil. Nejdřív bylo potřeba celý výlet důkladně naplánovat a vymyslet, jak se vůbec do potrubí dostanou. Při jedné poradě v koruně velkého stromu zjistili, že je celou dobu poslouchá maskovaná holka převlečená za větev. Jmenovala se Ofélie a byla zároveň špiónka a módní návrhářka. Drze rozluštila tajnou šifru, kterou se kluci domlouvali, a mohla je sledovat. A stejně drze je přinutila, aby jí vzali do party, jinak by všude „rozkecala“ jejich tajný plán. Kluci nechtěli, ale neměli na výběr. Nakonec se jim holka snad bude i hodit – má dobré nápady a umí šít, takže všem ušije hrdinské overaly. Parta je kompletní – zbývá jen vymyslet jméno...“*

Vyzvu děti, aby pomohly Hugovi, Hubertovi a Ofélii vymyslet jméno. Následně jim rozdám zkrácenou verzi kapitoly *Nejkrutodrsnopřísnější název*. Společně si přečteme text a zodpovíme případné dotazy. Splníme úkoly 1–3 v pracovním listu. Následuje aktivita – dramatizace.

„Představte si, děti, že máte kouzelný plášť. Když si ho přehodíte přes ramena, stanete se neviditelnými a dokážete se podívat na jakékoliv místo nebo můžete dělat věci, pro které jinak nemáte odvalu. Kam byste se chtěly podívat?“ Připravím si velký šátek, který nám poslouží jako cestovatelský plášť. Děti se posadí do kruhu, vždy jedno si přehodí přes ramena cestovatelský plášť a rozmyslí si, na jaké místo by se chtělo v utajení podívat nebo činnost, kterou by rádo dělalo. Ostatní děti pokládají otázky, na které dítě v plášti odpovídá pouze ano/ne. Hádači se snaží zjistit, kde dítě je nebo co dělá. V závěru setkání děti vybarví kouzelný plášť v pracovním listu dle zadání.

Úkol: aktivita – vyzkoušet cestovatelský plášť (hra).

Pracovní list: vyber správné odpovědi na otázky z textu, vymysli přezdívky, vybarvi plášť

Závěrečné hodnocení:

Dětem se tato kniha líbila, protože je psaná jazykem *teenagerů*. Zaujal je už její název. Pak se děti zamýšlely nad úkoly v pracovním listu, všechny se dokázaly zorientovat v textu a vyhledat správné informace. Poté se navzájem pobavily při vymýšlení přezdívek pro kamarády i věci potřebných na dobrodružnou výpravu, zároveň procvičily vyjadřovací schopnosti a rozvíjely slovní zásobu. Vybarvení pláště se jim povedlo, procvičily jemnou motoriku. Hra s cestovatelským pláštěm v závěru setkání je velmi bavila, procvičily si naslouchání druhému. Toto setkání děti hodnotily slovně jako

velmi povedené a zábavné, nechtěly ho vůbec ukončit. Pozorováním jsem zhodnotila velkou úspěšnost použitých metod i konkrétních aktivit.

Reflexe setkání:

Děti zaujala kniha svým dobrodružným příběhem. Pozorně poslouchaly moje vyprávění, které je naladilo na další četbu. Bavila je vtipná slova a řeč hlavních hrdinů jim byla blízká. Při vymýšlení názvu pro partu kamarádů použily děti velké množství fantazie, některé navrhovaly opravdu netradiční jména. Následné společné čtení si užily. Se zodpovídáním otázek v pracovním listu neměly problémy. Některé trochu potrápilo vymýšlení přezdivek pro kamaráda. Aktivita se jim sice líbila, ale omezující pro ně byla podmínka, že do přezdívky musí začlenit kuchyňský předmět. Nakonec úkol zvládly všechny děti. Vymýšlení předmětů, které si sbalí do batůžku na dobrodružnou výpravu, trvalo některým mnohem déle, než jsem předpokládala. Odměnou za snažení bylo dětem vybarvování pláště, na kterém si všechny daly záležet. Při závěrečné hře byly děti znovu velmi aktivní, každé si chtělo „kouzelný“ plášť vyzkoušet. To jsme bohužel z nedostatku času nestihli. Přesto děti slovně hodnotily toto setkání jako moc hezké a zábavné. V rámci sebehodnocení bych pro příště volila méně *vymýšlecích* úkolů. Na dětech, kterým tato aktivita úplně „nesedla“ byla znát při druhém vymýšlení únava. Některým dětem trvalo déle úkol dokončit. Celkově hodnotím setkání jako pozitivní se splněnými cíly.

8.2.5 Setkání č. 5

Poslední setkání bude věnováno shrnutím informací o knihách z celého týdne. Nebudeme se věnovat konkrétní knize, děti budou mít k dispozici větší množství knih Petra Stančíka, které si budou moci vybrat pro samostatné čtení. Tím bych je ráda motivovala k další četbě.

Místo realizace: Základní škola Mýto, Plzeňská 326, 338 05 Mýto

Datum realizace: pátek 24. 3. 2023

Časová dotace: 60 minut (12.30–13.30)

Věk: 8–11 let (3. – 5. třída ZŠ)

Počet účastníků: přihlášených 10

Cíle: dítě se seznámí s další tvorbou P. Stančíka, dokáže si samostatně vybrat knihu, dokáže zdůvodnit své rozhodnutí, uvědomuje si, co se mu líbí/ nelíbí, zvládne provést hodnocení, dokáže doporučit knihu kamarádovi, procvičí jemnou motoriku, zapojí fantazii, získá kladný vztah ke knihám

Metody: diskuse v kruhu, výtvarná činnost

Formy: samostatná činnost, skupinová činnost

Pomůcky: vybrané knihy Petra Stančíka, pracovní list, psací potřeby

Motivace: seznámení s další tvorbou autora, ohlédnutí za knihami celého týdne, volba knihy dle vlastního výběru, výroba záložky

Postup: Děti budou mít na výběr větší množství knih Petra Stančíka. Samostatně se rozhodnou, kterou knihu si vyberou a následně budou prohlížet nebo číst. Tato aktivita je myšlena jako motivační pro zvýšení zájmu o knihy P. Stančíka. Následovat bude

diskuse. Otázky: „*Proč sis vybral/a právě tuto knihu, čím tě zaujala, co se ti na ní líbí, doporučil/a bys ji kamarádovi a proč?*“ V pracovním listu mají děti odpovědět, co by si vybraly, kdyby byly kniha. Poté si vybarví záložku do knížky. V závěru setkání nechám děti slovně zhodnotit činnosti celého týdne a vyplnit hodnocení v pracovním listu.

Úkol: aktivita – výroba záložky

Závěrečné hodnocení:

Poslední setkání jsme se věnovali shrnutí aktivit celého týdne. Děti si prohlédly další knížky od Petra Stančíka, představily ji ostatním, doporučily knihu kamarádovi a zapojily se do závěrečné debaty. Vybarvily si záložku a v pracovním listu provedly hodnocení celého projektu pomocí klasifikační stupnice. V závěru setkání proběhla společná diskuse v kruhu, kdy děti slovně hodnotily všechna setkání v rámci celého týdne a všechny aktivity.

Reflexe setkání:

Poslední den týdenního projektu jsem dětem připravila knihy Petra Stančíka pro děti a mládež. Některé jsme si během týdne představili, jiné byly pro děti nové. Děti si mohly knížky prohlédnout, prolistovat a vybrat si jednu, která je nejvíce zaujala. Do té se pak mohly začíst, nebo si ji jen prohlížet. Pak měly knihu představit ostatním a vysvětlit, proč si ji vybraly. Všechny děti se diskuse zúčastnily, většinou svůj výběr zdůvodnily zábavností a barevností knih. Dvě děti si vybraly stejnou knížku, kterou jsme společně četli v pondělí, protože se jim velmi líbil její příběh. Několik dětí zdůraznilo, že si knihu Petra Stančíka koupí nebo půjčí v knihovně. Po diskusi jsem dětem rozdala pracovní listy, ve kterých měly odpovědět na jednoduché otázky týkající se čtení a provést hodnocení celého týdne pomocí klasifikační stupnice. Zahrát si chvíli na učitele je velmi bavilo a dávaly většinou pěkné známky. Nejlépe hodnotily pracovní listy, čtení, povídání o knihách a ostatní aktivity. Děti si ještě vybraly a vybarvily záložky, které si pak nesly domů. Závěrečné hodnocení celého týdenního projektu bylo kladné. Děti provedly sebehodnocení pomocí otázek, například co nového se naučily, co zajímavého se dozvěděly, co se jim v rámci projektu povedlo/nepovedlo, co se jim líbilo/nelíbilo. Tvorbu Petra Stančíka předtím neznaly. Líbily se jim všechny nabídnuté knihy a ocenily i pracovní listy, které z těchto knih vycházely.

Děti se shodly, že je celý literární projekt velmi bavil a mrzelo je, že už je pátek a setkání je poslední. Dle jejich slov se naučily nové metody, poznaly zajímavého autora a seznámily se s krásnými knihami. Všechny děti projeví zájem si setkání v budoucnu opět zopakovat.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo představit autora Petra Stančíka a jeho literární dílo, ukázat využití jeho knih pro děti ve volnočasové výchově ke čtenářství a ověřit sadu metodických a pracovních listů. Autorské pracovní listy, vytvořené k tomuto účelu, byly inspirovány knihami *Jezevec Chrujda točí film*, *Napůlkočkanapůlpes*, *Fila*, *Žofie a Smaragdová deska* a *H2O a tajná vodní mise*.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsem představila životopis a tvorbu Petra Stančíka včetně jeho alter ega Odillo Stradického ze Strdic. Autor na mě zapůsobil svým slavným původem, výčtem různorodých studií a zaměstnání i netradičními zájmy.

Petr Stančík vydává několik knih ročně a zároveň se věnuje bohaté rozhlasové a televizní tvorbě. Byla jsem ohromena množstvím jeho rozsáhlé tvorby, ve které najdeme díla pro dospělé i dětské čtenáře. Knihy pro děti jsem podrobněji představila v samostatné kapitole. Všechna díla Petra Stančíka jsou originální, s velkou dávkou humoru i naučných informací. Snad právě proto jsou jeho knihy mezi čtenáři tolik oblíbené a oceňované množstvím literárních cen.

V dalších kapitolách jsem přiblížila literární formu a žánr, které autor používá. Také jsem vysvětlila vývojová specifika vybrané cílové skupiny dětí a popsala použité metody práce s textem během ověřování projektu. K nim jsem připojila navíc metody aktivizační, které jsem také prakticky využila.

V praktické části jsem popsala zařízení, ve kterém ověřování probíhalo, a představila jsem cílovou skupinu dětí. Jednalo se o smíšenou skupinu deseti dětí ve věku 8–11 let, navštěvujících 3. – 5. třídu ZŠ Mýto. Naše setkání probíhala po dobu jednoho týdne v termínu 20. – 24. 3. 2023, každý den v době od 12.30–13.30 hodin. Jednotlivá setkání jsem v této části práce popsala podrobněji a ke každému z nich připojila reflexi.

Celý literární projekt byl vypracován s cílem rozvíjet čtenářskou gramotnost dětí středního školního věku. Pro práci s cílovou skupinou a literárními texty vznikla sada metodických a pracovních listů. V příloze jsem uvedla všechny pracovní listy, součástí je i fotodokumentace práce dětí z několika setkání.

Pro ověřování své bakalářské práce jsem si vybrala skupinu dětí středního školního věku. Skupina byla heterogenní s převahou dívek. Tyto děti navštěvují prvním rokem zájmový čtenářský kroužek, proto jsem u nich předpokládala zálibu ve čtení a částečné zkušenosti s metodami práce s textem. Vzhledem k tomu, že děti dochází do kroužku teprve krátce, některé připravené metody vůbec neznaly. Z toho důvodu se jim zdály těžké a nezískaly si prozatím jejich oblibu. Ve skutečnosti nebyly tyto metody složité, pouze vyžadovaly větší míru vysvětlení. Jedná se o metody *Pětilístek* a *klíčová slova*. Naopak aktivizující metoda *hra v roli* měla u dětí velký úspěch, stejně jako komunikační metody *horké křeslo* a *diskuse*. Všechny metody jsem se snažila volit tak, aby se vzájemně doplňovaly. Pro další setkání bych nejspíš volila jejich menší množství.

Cíle, které jsem si stanovila v úvodu, jsem dle mého názoru naplnila. Vybrané knihy se dětem velmi líbily a motivovaly je k dalšímu čtení. Konkrétní díla byla zvolena s ohledem na vývojová specifika dětí středního školního věku a tato volba se projevila jako vhodná. Pracovní listy a výběr doprovodných aktivit ocenily děti kladně. Pro další práci bych volila větší časovou dotaci nebo menší množství úkolů. V časovém limitu, který jsme měli pro setkání k dispozici, bylo obtížné zvládnout všechny plánované činnosti. Původně jsem počítala s časovou dotací 90 minut, bohužel jsem musela

z organizačních důvodů školy setkání zkrátit. Snažila jsem se přizpůsobit náplň jednotlivých setkání hodinovému limitu, přesto jsem přecenila množství zvolených aktivit. To se projevilo na chování dětí, které byly více unavené. Tuto skutečnost bych příště více zohlednila. Zároveň děti neměly tolik prostoru k diskusi, kolik by si přály. Poučila jsem se, že méně je někdy více. Zařadila bych také více pohybových her, které děti bavily.

Celý projekt bych zhodnotila jako vydařený. Děti se seznámily s tvorbou Petra Stančíka, kterého předtím vůbec neznaly. Jeho knihy se všem velmi líbily. Děti se těšily na každé další setkání i doprovodné aktivity, autorské pracovní listy zhodnotily jako povedené. Pro mě byl tento literární projekt cennou zkušeností. V budoucnu bych podobný projekt znovu ráda vyzkoušela.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BIBLIOGRAFICKÉ ZDROJE

BLATNÝ, Marek. (ed.) *Psychologie celoživotního vývoje*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 9788024634623.

ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3450-7.

GINNIS, Paul. *Efektivní výukové nástroje pro učitele: strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka = The teacher's toolkit : raise classroom achievement with strategies for every learner*. Praha: EDUKAČNÍ LABORATOŘ, 2017. ISBN 9788090608269.

KOPÁČ, Radim a Petr STANČÍK. *Praha ožralá*. Praha: Academia, 2021. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-3179-2.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-x.

POLÁKOVÁ, I.; BĚLINOVÁ, E.; INGROVÁ, A. a kol. *S knihou po škole: školní čtenářské kluby*. Praha: Nová škola, 2019. ISBN 9788090580701.

PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0532-8.

SCHAAPMAN, Karina. *Dům myšek*. Přeložil Petr STANČÍK. Praha: Meander, 2018. Modrý slon (Meander). ISBN isbn:978-80-7558-053-5.

SIEGLOVÁ, Dagmar. *Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2254-7.

STANČÍK, Petr. *Bezrožec*. Přeložil Elżbieta ZIMNA. Warszawa: Dowody na Istnienie, 2020. ISBN 9788365970442.

STANČÍK, Petr. *Ctiborove pustolovine u podzemlju*. Přeložil Sanja MILIČEVIĆ ARMADA, ilustroval Jiří STACH. Zagreb: Krug knjiga, 2019. ISBN 978-953-8055-49-2.

STANČÍK, Petr. *El molino de momias: el descubrimiento revolucionario del comisario Durman*. Barcelona: Tropo Editores, 2016. Voces (Tropo Editores). ISBN 978-84-945153-0-9.

STANČÍK, Petr. *Faustův dům a díra do stropu*. Praha: Ivana Pecháčková - Meander, 2021. Pražské legendy. ISBN 978-80-7558-174-7.

STANČÍK, Petr. *Furda Borz előbb részecskegyorsító, majd részecskelassító épít*. Első kiadás. Ilustroval Lucie DVOŘÁKOVÁ, přeložil Gábor HANZELIK. Budapest: Csirimójó, 2018. ISBN 978-615-00-1714-3.

STANČÍK, Petr. *Furda borz filmet forgat*. Kiadó 5. kiadványaként. Ilustroval Lucie DVOŘÁKOVÁ, přeložil Gábor HANZELIK. Budapest: Csirimójó, 2019. ISBN 978-615-81067-2-6.

STANČÍK, Petr. *H₂O a tajná vodní mise*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ. Horoměřice: Abramis, 2017. ISBN 9788087618011.

STANČÍK, Petr. *H₂O a poklad šíleného oka*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ. Horoměřice: Abramis - Petr Stančík, 2018. ISBN 978-80-87618-02-8.

STANČÍK, Petr. *H₂O a pastýřové snů*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ. Horoměřice: Abramis - Petr Stančík, 2019. ISBN 978-80-8761-803-5.

STANČÍK, Petr. *H₂O a záhada Zlaté slzy*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ. Horoměřice: Abramis - Petr Stančík, 2021. ISBN 978-80-87618-04-2.

STANČÍK, Petr. *H₂O in skrivna vodna misija*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ, přeložil Peter SVETINA. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2021. Zvezdogled. ISBN 9789617132083.

STANČÍK, Petr. *H₂O i tajna vodena misija*. Přeložil Sanja MILIČEVIĆ ARMADA, ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ. Zagreb: Ibis grafika, [2021]. ISBN 9789533630298.

STANČÍK, Petr. *H₂O y la misión acuática secreta*. Ilustroval Galina MIKLÍNOVÁ, přeložil Daniel ORDÓÑEZ. [Madrid]: Apache Libros, [2017]. ISBN 9788412253092.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda točí film*. Praha: Meander, 2014. ISBN 9788087596401.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda staví nejdřív urychlovač a pak zase pomalič*. Praha: Meander, 2015. ISBN 9788087596630.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda našel velkou lásečku*. Praha: Meander, 2016. ISBN 9788087596913.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda dobývá vesmír*. Praha: Meander, 2017. ISBN 9788075580115.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda prochází divočinou*. Praha: Meander, 2018. ISBN 9788075580382.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda ostrouhá křen*. Praha: Meander, 2019. ISBN 9788075580719.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda zakládá pěvecký sbor netopejří*. Praha: Meander, 2019. ISBN 9788075580979.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda vyhání koronavirus: omalovánky*. Praha: Meander, 2020. ISBN 9788075581501.

STANČÍK, Petr. *Jezevec Chrujda krotí kůrovce*. Druhé vydání. Praha: Meander, 2022. ISBN 9788075582126.

STANČÍK, Petr. *Młyn do mumii: czyli przewrotne odkrycie komisarza Durmana*. Wołów: Stara Szkoła, [2016]. ISBN 978-83-944783-4-6.

STANČÍK, Petr. *Mlým na mumie: převratné odhalení komisaře Durmana*. V Brně: Druhé město, 2013. ISBN 978-80-7227-358-4.

- STANČÍK, Petr. *Mlýn na mumie: převratné odhalení komisaře Durmana*. Vyd. 2., brož. V Brně: Druhé město, 2014. ISBN 978-80-7227-358-4.
- STANČÍK, Petr. *Mrkev ho vcucla pod zem*. Praha: Meander, 2013. ISBN 978-80-87596-23-4.
- STANČÍK, Petr. *Múmiamalom*. Přeložil Gábor HANZELIK. Budapešť: Metropolis Media, 2016. ISBN 978-615-5628-04-7.
- STANČÍK, Petr. *Nulorožec*. Brno: Druhé město, 2018. ISBN 978-80-7227-411-6.
- STANČÍK, Petr. *O díře z trychtýře*. Praha: Argo, 2016. ISBN 9788025720066.
- STANČÍK, Petr. *Pérák*. V Brně: Druhé město, 2008. ISBN 978-80-7227-267-9.
- STANČÍK, Petr. *Pérák: der Superheld aus Prag*. Přeložil Maria SILENY. Biel/Bienne: Edition clandestin, [2019]. ISBN 978-3-905297-88-1.
- STANČÍK, Petr. *Pravomil, aneb, Ohlušující promlčení*. Brno: Druhé město, 2021. ISBN 978-80-7227-864-0.
- STANKOVÁ, Alžběta.; STANČÍK, Petr. *Napůlkočkanapůlpes: kouzelné vyprávění pro děti i rodiče*. Ilustroval Lucie DVOŘÁKOVÁ. Praha: Innogy, 2017. Knihovna Innogy. ISBN 978-80-256-2312-1.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Admirál čaje*. Praha: Český spisovatel, 1996. Česká próza (Český spisovatel). ISBN 80-202-0609-4.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Černý revolver týdne*. Brno: Petrov, 2004. ISBN 80-7227-189-x.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Fosfen*. Brno: Petrov, 2001. ISBN 8072270982.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Obojí pramen*. Olomouc: Přátelé duchovních nauk, 1993. ISBN 80-901062-3-4.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *První kost božího těla*. Brno: Petrov, 1998. ISBN 80-7227-015-x.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Virgonaut*. V Brně: Druhé město, 2010. ISBN 978-80-7227-293-8.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Zlomená nadkova*. Brno: Petrov, 1997. ISBN 80-7227-007-1.
- STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo. *Zpěv motýlů*. Brno: Petrov, 1999. ISBN 80-7227-041-9.
- ZBUDILOVÁ, Helena. *Literární výchova ve volném čase*. Jinočany: H & H, 2020. ISBN 9788073191382.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

AHA!online. *článek pro ženy*. [Online] 7. leden 2023 [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: https://www.ahaonline.cz/clanek/aha-pro-zeny-vase-pribehy/200142/spisovatel-petr-stancik-54-vsechno-zmenila-cukrovka.html?utm_source=ahaonline.cz&utm_medium=copy.

AUDIOKNIHAROKU. Milujeme a podporujeme mluvené slovo. *audiokniharoku.cz*. [Online] Asociace vydavatelů audioknih. [Citace: 2. 4 2023.] Dostupné z: <https://www.audiokniharoku.cz/>.

AUDIOKNIHAROKU. Vítězové ročníku 2020. *audiokniharoku.cz*. [Online] [Citace: 10. 4. 2023.] Dostupné z: <https://www.audiokniharoku.cz/wp-content/uploads/2023/03/Vitezove-cen-Audiokniha-roku-2021.pdf>.

AUDIOTAHÁKY Karel IV. *mujRozhlas*. [Online] 6. srpen 2018. [Citace: 23. 2 2023.] Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/audiotahaky-karel-iv-7582909>.

ČEŇKOVÁ, J. *Náhoda neexistuje, náhoda je Bůh: s Petrem Stančikem o ukryté poezii, dobrém jídle a intertextualitě pro malé génie*. Tvar, 2018, 29(21), s. i-ii., *itvar.cz*. [Online] [Citace: 13. 2 2023.] <https://itvar.cz/nahoda-neexistuje-nahoda-je-buh>.

ČESKÝ ROZHLAS. BáSnění Petra Stančika. *mujRozhlas.cz*. [Online] 2023. [Citace: 23. 2 2023.] <https://www.mujrozhlas.cz/basneni/basneni-petra-stancika>.

ČESKÁ TELEVIZE. *iVysílání*. [Online] [Citace: 23. 2 2023.] Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12471770432-jezevec-chrujud/>.

Detail recenze - Druhé město | nakladatelství. *Nakladatelství Druhé město* [online]. Copyright © Druhé město, 2023 [cit. 19.04.2023]. Dostupné z: <https://www.druhemesto.cz/recenze/nulorozec?id=5c339c9814d220631406254>.

KOPÁČ, RADIM. *RECENZE: Petr Stančik připomíná, že chamtivost škodí zdraví*. *iDnes.cz*. [Online] *iDnes.cz*, 2022. 2. 12. [Citace: 19. 4. 2023.] Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/recenze-petr-stancik-faustuv-dum.A220210_165902_literatura_kiz.

LIDOVKY.cz. Dvacet let obnovené ankety Lidových novin Kniha roku. *Lidovky.cz*. [Online] 18. 12 2010. [Citace: 28. 3 2023.] Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/dvacet-let-obnovene-ankety-lidovych-novin-kniha-roku.A101218_000071_in_noviny_sko.

Magnesia Litera: *Magnesia Litera - kniha roku* [online]. Praha, 2015 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/rocnik/2015/>.

MAGNESIA LITERA. *Magnesia Litera.cz. O Liteře*. [Online] [Citace: 18. 3 2023.] Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/o-literel/>.

STANČÍK, Petr., S Mlýnem na mumie jsem do vesmíru vmísil více radosti a rozkoše, což dělám nejraději na světě. *Vltava* [online]. 2020-04-20 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/petr-stancik-s-mlynem-na-mumie-jsem-do-vesmiru-vmisil-vice-radosti-a-rozkose-coz-8186751>.

STANČÍK P., Pro mě jsou bagry mytologické bytosti a moderní draci, uvádí svoji novou knihu Petr Stančík. *Dvojka* [online]. 2022-10-21 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/pro-me-jsou-bagry-mytologicke-bytosti-a-moderni-draci-uvadi-svoji-novou-knihu-8850573>.

PORTÁL ČESKÉ LITERATURY. Portál české literatury. *Petr Odillo STRADICKÝ*. [Online] [Citace: 5. 2 2023.] Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20100504193640/http://www.czechlit.cz/autori/stancik-petr/>

TOY BOX. ToyBox komiksy a knihy. *Toy Box.cz*. [Online] 2018. [Citace: 15. 4 2023]. Dostupné z: <https://toybox.cz/komiksy-a-knihy/>.

ZLATÁ STUHA. Statut Zlaté stuhy. *zlatastuha.cz*. [Online] 30. 10 2014. [Citace: 1. 4 2023.] Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/cs/statut-zlate-stuhy>.

ZLATÁ STUHA. *Nominace a ceny 2018*. [Online] 30. 10. 2014. [Citace: 18. 4. 2023.] Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/cs/archiv?r=2018>.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha I. Pracovní list č. 1
- Příloha II. Pracovní list č. 2
- Příloha III. Pracovní list č. 3
- Příloha IV. Pracovní list č. 4
- Příloha V. Ukázky z aktivit a vyplněných pracovních listů

PŘÍLOHY

Příloha I

Pracovní list č. 1

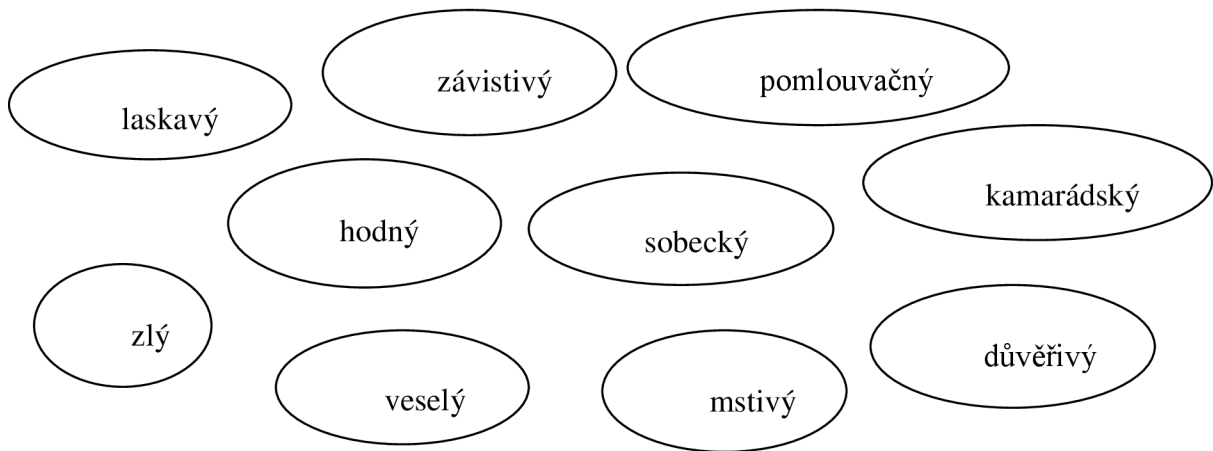
1. Spoj dvojice zvířat k sobě podle stejné barvy:

veverka		ještěrka
myš		husa
medvěd		havran
rosnička		osel
kos		bažant
lední medvěd		liška
		

2. Které cizí jazyky se Chrujda učil? Vytvoř správné dvojice:

kobyla	anglicky
kuře	korejsky
sýkora	čínsky
kočička	německy
kočkodan	latinsky
krajta	taliánsky
pelikán	dánsky
káně	řecky

1. Vybarvi zeleně vlastnosti, které se ti líbí a červeně ty, které se ti nelíbí:

1. Pětílístek – na volné řádky napiš:

- Jméno hrdiny příběhu
- Dvě přídavná jména, která ho charakterizují
- Tři slovesa, která vysvětlují, co hrdina dělá nebo co se s ním děje
- 4-slovný výraz nebo věta – vyjádření pocitů z příběhu
- Jedno podstatné jméno, kterým vyjádříš celý příběh

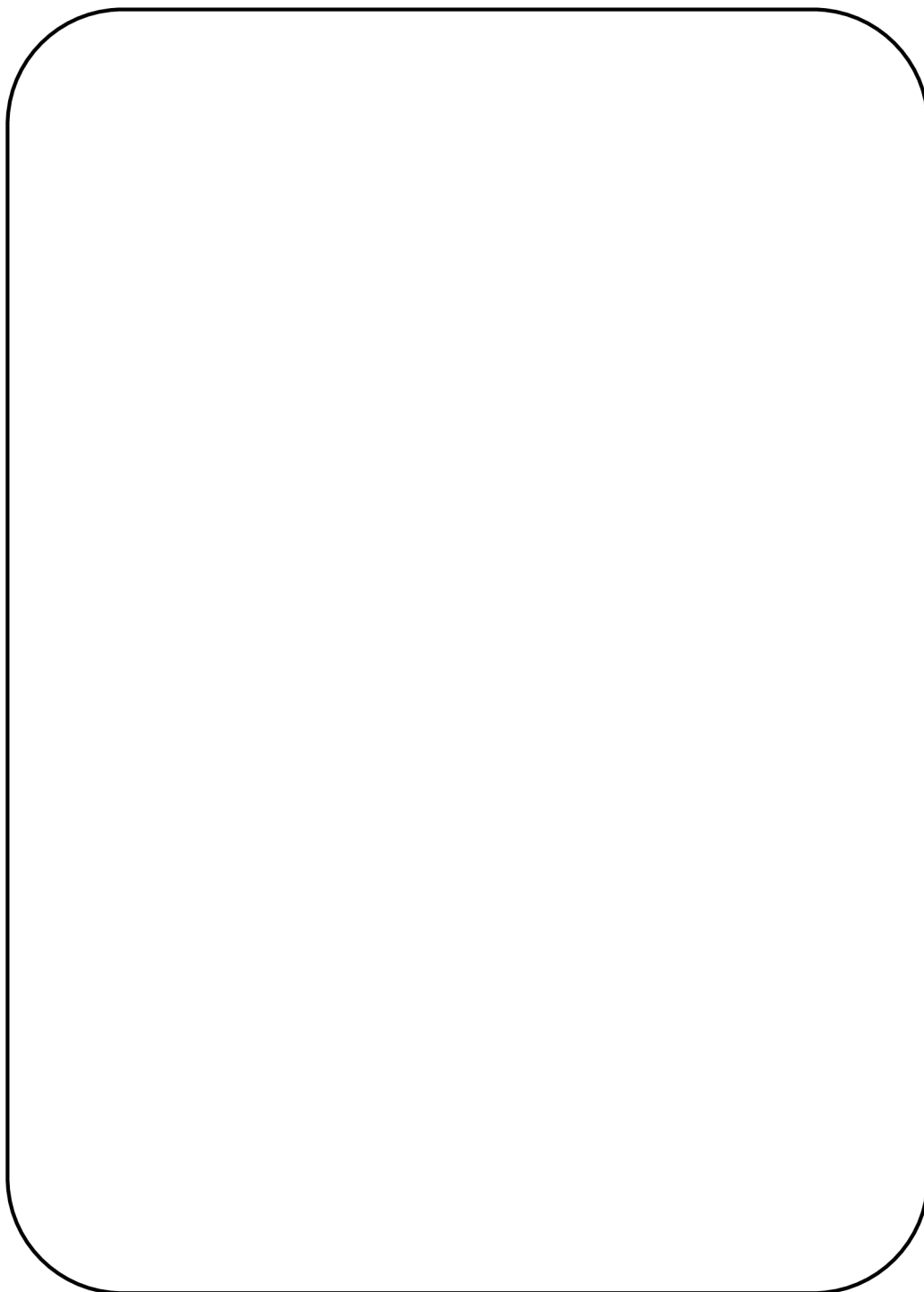
Příloha II

Pracovní list č. 2

Napiš krátce svojí verzi příběhu (klíčová slova: bedna, kouzlo, kočka, pes).

Nakresli své vlastní zvíře, které spojíš z několika různých zvířat.

Vymysli mu jméno: _____

Příloha III

Pracovní list č. 3

„Kolik oblud vlastně žije v krásné zemi Alchymie?“

Úkol č. 1: Vyber správnou odpověď:

1. Jak se jmenoval had?

- a) Ferda
- b) Puškvorec
- c) Uroborec

2. Odkud přicházel?

- a) z říše snů
- b) z říše Alchymie
- c) z 15. století

3. Co potřebovali Fíla a Žofie sehnat?

- a) chleba
- b) kladivo
- c) Kámen mudrců

4. Jak se dostali do Říše Alchymie?

- a) vlakem
- b) vodovodním potrubím
- c) skvrnou na zdi

5. Jakou barvu peří měl dvouhlavý orel?

- a) jasně červenou
- b) smaragdově zelenou
- c) duhovou

6. Co ráda žere Chiméra?

- a) brouky
- b) drahokamy
- c) koblihy

7. Jak velký byl drahokam?

- a) jako psí ucho
- b) jako kočičí hlava
- c) jako velbloudí oko

8. Co se objevilo, když dopadly paprsky na krystal?

- a) duha
- b) nápis
- c) plameny

Úkol č. 2: Najdi cestu k drahokamu:

Líbil se ti příběh? Zakroužkuj odpovídajícího smajlíka:

PŘÍLOHA IV

Pracovní list č. 4

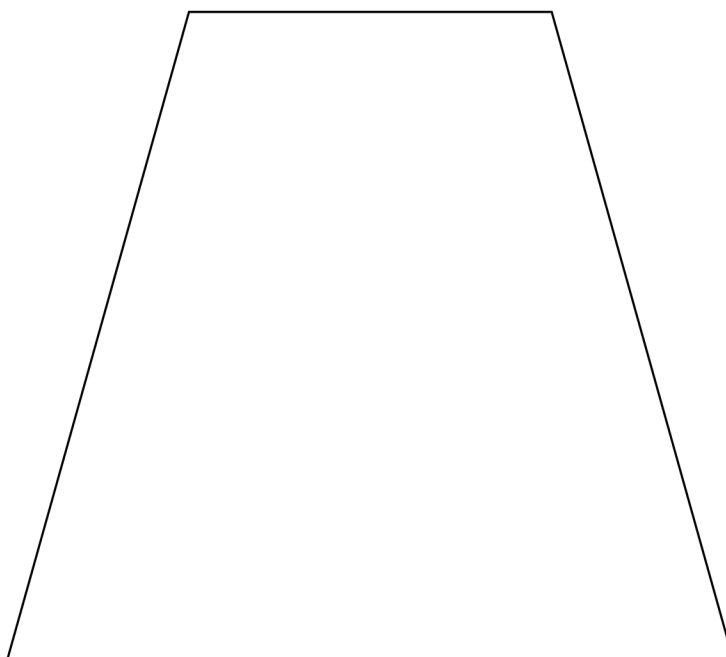
Úkol č. 1: Vyber správné tvrzení:

• Parta se pojmenovala „Kabrňáci“.	ANO - NE
• Ofélie se rozhodla ušít partě hrdinské overaly.	ANO - NE
• Parta se scházela na fotbalovém hřišti.	ANO - NE
• Název party vznikl podle hudebního nástroje.	ANO - NE
• Parta měla 3 členy.	ANO – NE

Úkol č. 2: Vymysli přezdívky pro své 3 kamarády. Přezdívka musí obsahovat název nějaké věci, kterou najdeme v kuchyni.

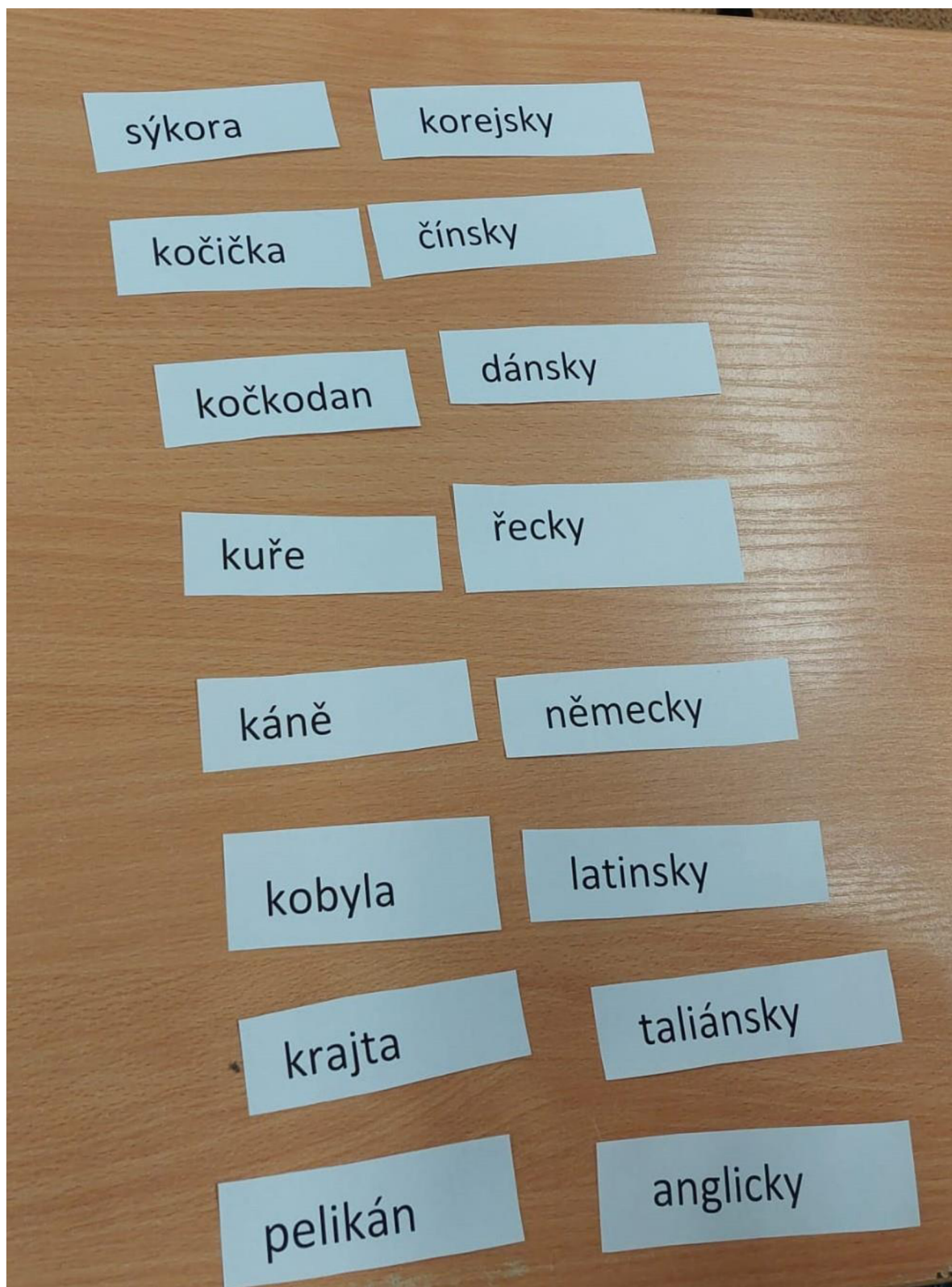
Úkol č. 3: Které 3 předměty by sis určitě sbalil/a do batůžku na dobrodružnou výpravu?

Úkol č. 4: Jak by vypadal tvůj kouzelný plášť? Vybarvi:

Příloha V

Ukázky aktivit a vyplněných pracovních listů

Obr.1: Ukázka spojování slov

Obr 2: Záložky

Obr. 3: Skládání puzzle

Obr. 4: Výběr knih I.

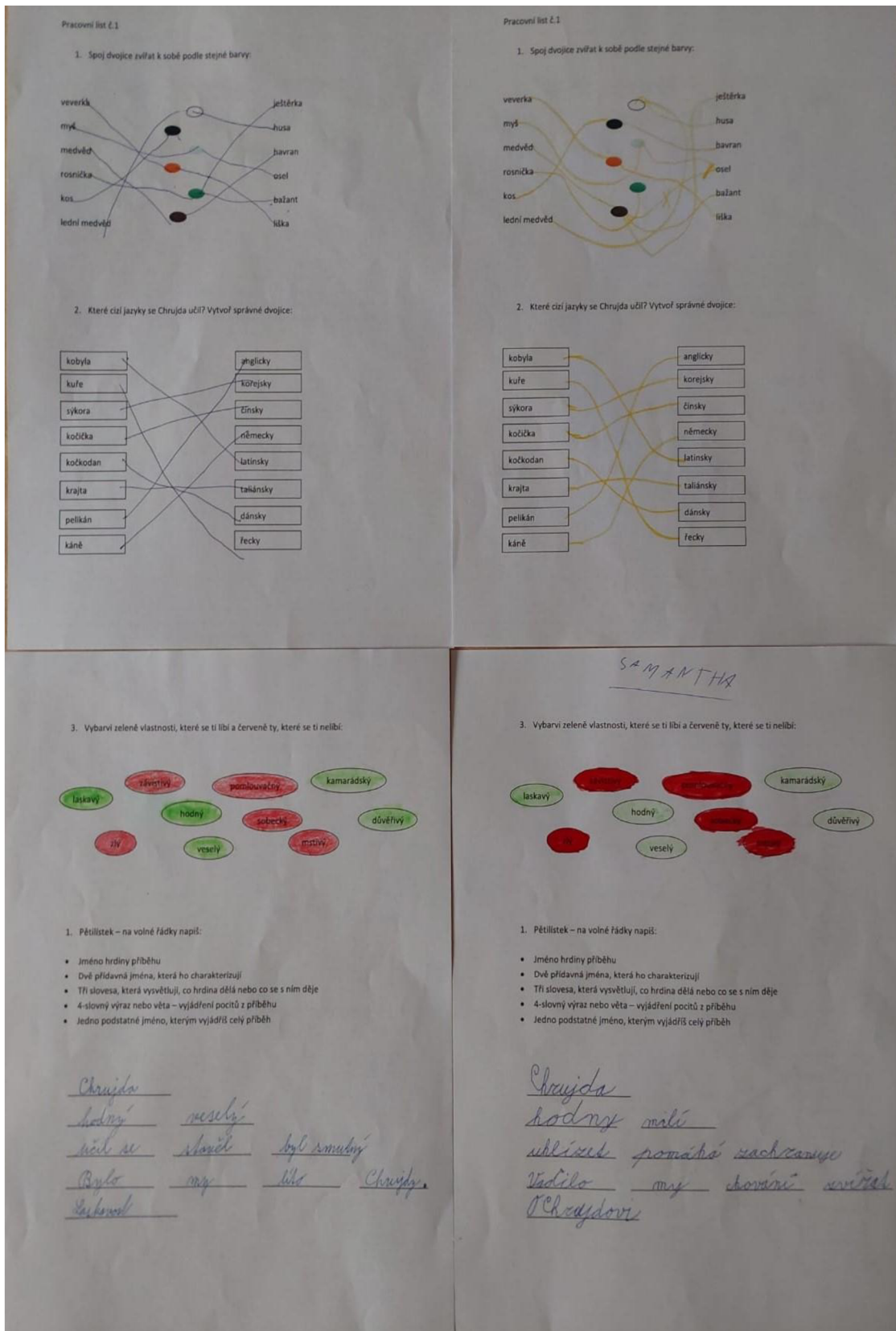
Obr. 5: Výběr knih II.

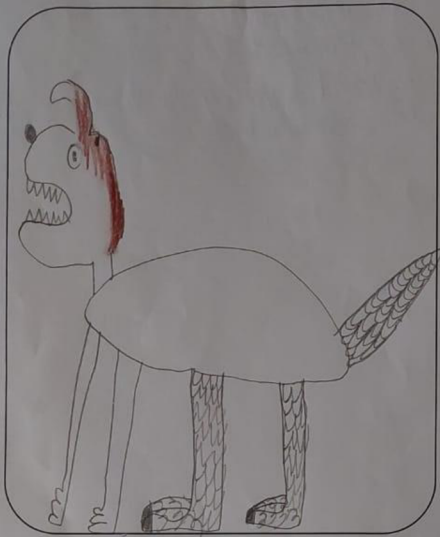
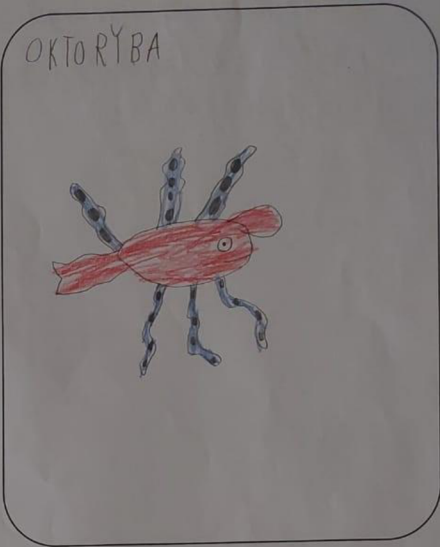
Obr. 6: Složený obrázek I.

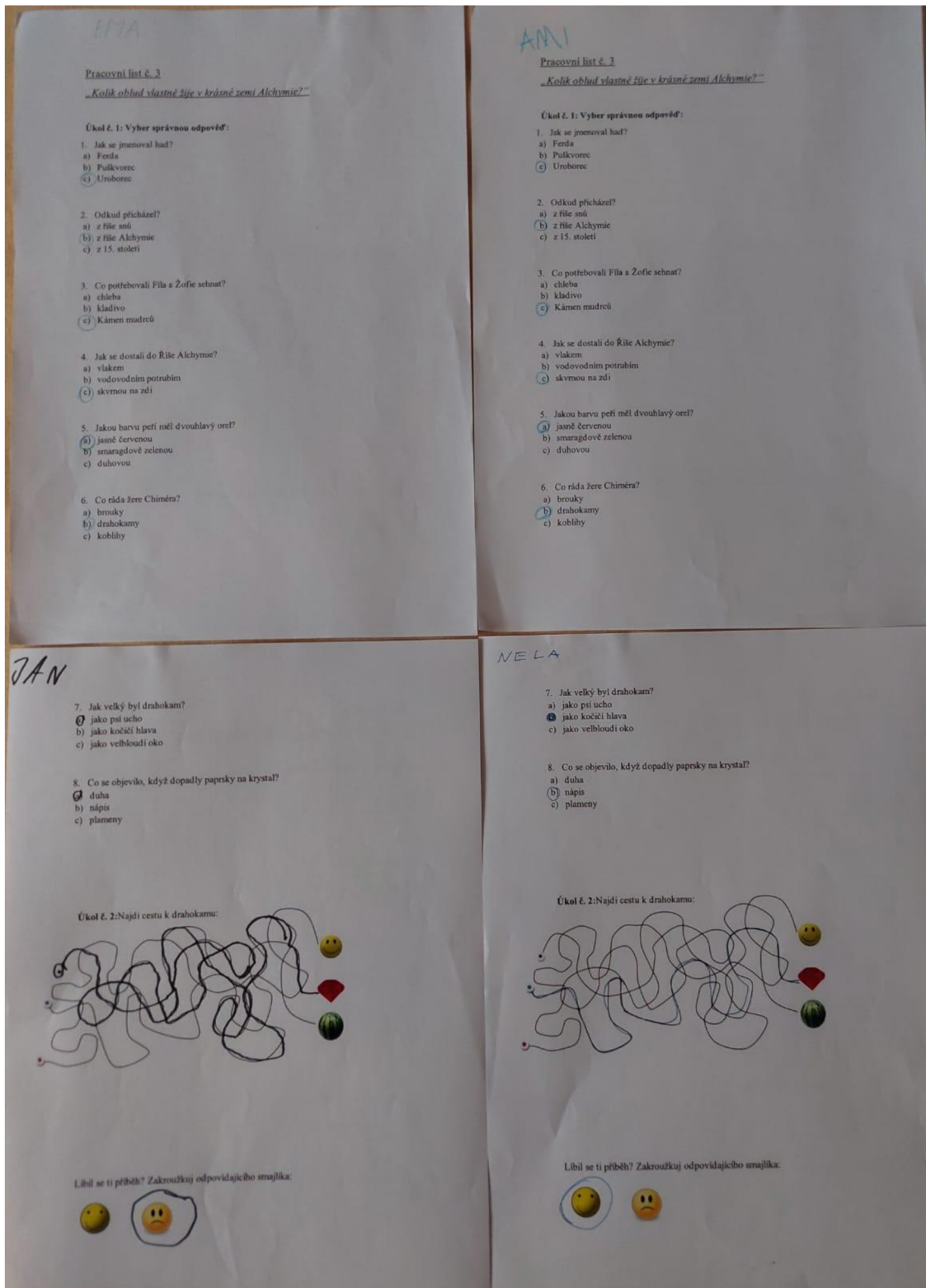
Obr. 7: Složený obrázek II.

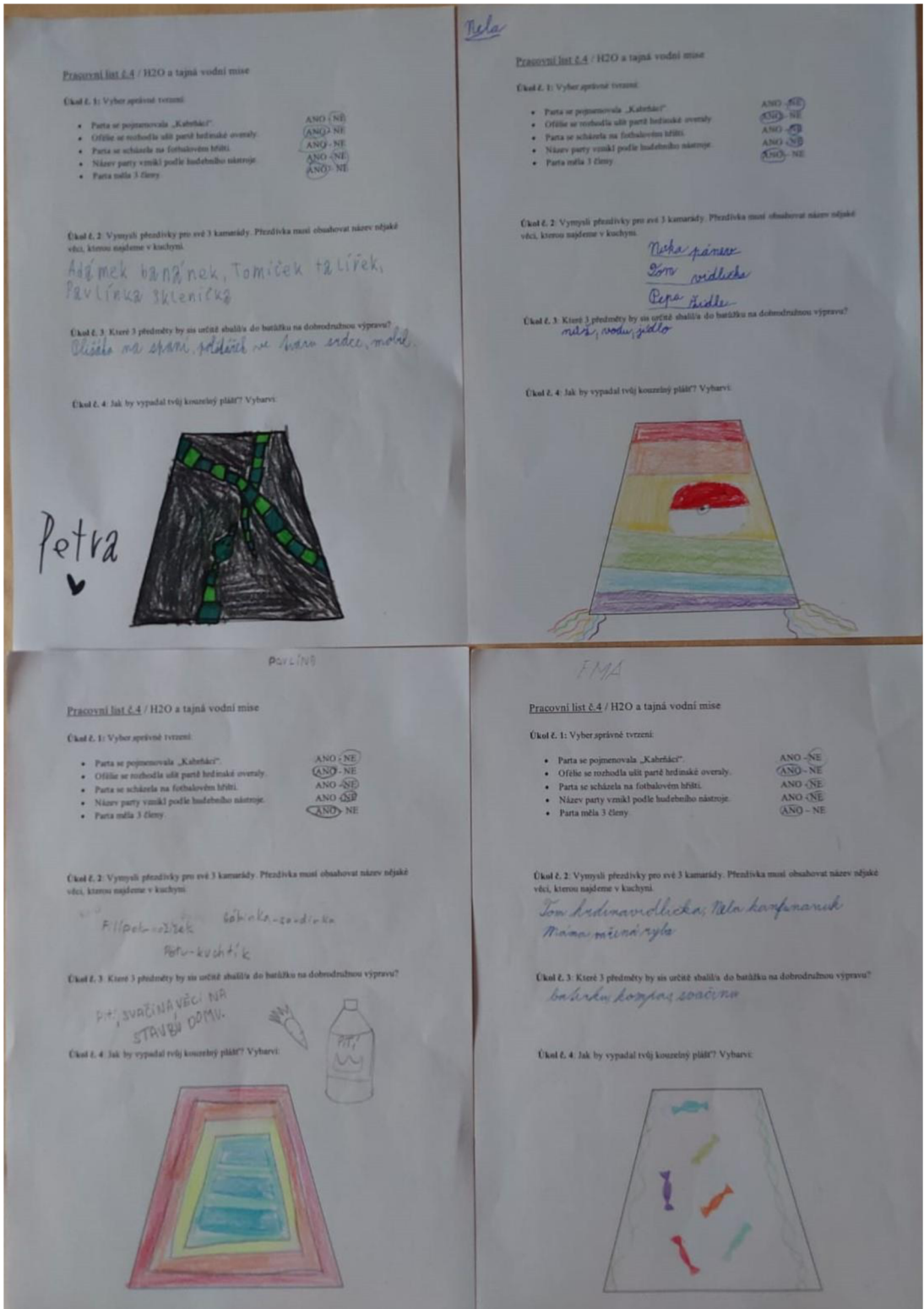
Obr. 8: vyplněné pracovní listy č. 1

<p>AMM</p> <p>Nakresli své vlastní zvíře, které spojíš z několika různých zvířat.</p> <p>Vymysli mu jméno: <u>pin + v - mx = pmx</u></p> 	<p>Nakresli své vlastní zvíře, které spojíš z několika různých zvířat.</p> <p>Vymysli mu jméno: <u>RYBA, CHOBOTNICE</u></p> <p>OKTO RYBA</p>
<p>♥ JAN I</p> <p>Napiš krátce svoji verzi příběhu (klíčová slova: bedna, kouzlo, kočka, pes).</p> <p>pes a kočka se honili a pak se sam objevil kouzelník, zadržoval je kouzlem do bedny! Pak se objevili na podzemí a vedle nich byl kouzelník. Kouzelník s nimi představení a vypustil je do ulic a znovu se honili.</p>	<p>Napiš krátce svoji verzi příběhu (klíčová slova: bedna, kouzlo, kočka, pes).</p> <p>Kočka vstoupila do bedny šel se kouzlo a v bedny vyšel pes. Pes vyskočil s bedny ušel cestou našel kočku. Usadili se spolu hrát.</p>

Obr. 9: vyplněné pracovní listy č. 2

Obr. 10: vyplněné pracovní listy č. 3

Obr. 11: vyplněné pracovní listy č.4

ABSTRAKT

BAXOVÁ, Z. *Vybraná tvorba Petra Stančíka ve volnočasové výchově ke čtenářství*. České Budějovice, 2023. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce H. Zbudilová.

Klíčová slova: Petr Stančík, literatura pro děti a mládež, výchova ke čtenářství, pracovní listy,

Cílem bakalářské práce je představení vybrané tvorby Petra Stančíka a její využití ve volnočasové výchově. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je představen životopis autora, jeho dílo, literární žánr, ocenění a zvolené metody pro práci s textem. Praktická část se zabývá vytvořením pracovních listů na motivy knih Petra Stančíka, jejich ověření ve volnočasovém čtenářském kroužku a zhodnocení celého projektu.

ABSTRACT

Selected Works of Petr Stančík in Leisure Education for Reading

Keywords: Petr Stančík, literature for children and youth, reading education worksheets

The aim of the bachelor thesis is to introduce selected works of Petr Stančík and its use in leisure time education. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part presents the author's biography, his work, literary genre, awards and chosen methods for working with the text. The practical part deals with the creation of worksheets on the motifs of Petr Stančík's books, their verification in a leisure reading circle and the evaluation of the whole project.